

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลู เป็นการเลือกสถานที่เฉพาะเจาะจง มิได้กระทำโดยอาศัยวิธีการทางสถิติ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภาวะผู้นำ มีความสามารถในการนำไปปฏิบัติงาน เป้าหมายสุดท้ายคือพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยใช้โครงการเป็นสิ่งแวดล้อมหลัก ใช้หลักการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การเสริมพลังการทำงาน และกัลยาณมิตรนิเทศ เป็นสิ่งแวดล้อมเสริม ดังนั้น ข้อค้นพบต่างๆ ที่ได้จึงเป็นการศึกษาในบริบทเฉพาะ (specific context) แต่ผู้ที่สนใจอาจนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางหรือปรับใช้ให้เหมาะสม กับโรงเรียนประถมศึกษาแห่งอื่นได้

วิธีดำเนินการวิจัยในบทนี้ เป็นการกล่าวถึงสถานที่หรือพื้นที่วิจัย กลุ่มเป้าหมาย บทบาทของผู้ร่วมวิจัย ขั้นตอนการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียด การนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

สถานที่หรือพื้นที่ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกพื้นที่วิจัย ที่โรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลู ตำบลบ้านปึง อำเภอบ้านคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ซึ่งเป็นการวิจัยในระดับโรงเรียน (school wide) โดยผู้วิจัยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนและอยู่ในช่วงเข้ารับงานในปีแรก และจากการศึกษาเอกสาร 1) ผลการประเมินภายนอก รอบ 3 จากสำนักงานประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษา (ส.ม.ศ.) ว่า ควรจัดการศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำงานเป็นทีม ให้บุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีบทบาทมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และครูต้องก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี 2) เอกสารการรายงานผลการประเมินตนเองและการประเมินการประกันคุณภาพภายใน มีข้อเสนอแนะว่าครูควรใช้ภาวะผู้นำ เพื่อให้

สามารถจัดการเรียนรู้ได้หลากหลาย 3) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูที่มีประสบการณ์สอนในโรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลูนานที่สุด เป็นการได้รับข้อมูลเพิ่มเติมว่า เนื่องจากโรงเรียนแห่งนี้ตั้งอยู่เชิงเขา ติดชายแดนประเทศพม่าและห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เป็นระยะทาง 90 กิโลเมตร มีความไม่สะดวกในการเดินทางและห่างไกล เป็นปัญหาและอุปสรรคของครูในการเข้าอบรมและพัฒนาจากหน่วยงานและองค์กรอื่น และนอกจากนั้นด้านอาคารสถานที่ ที่มีไม่เพียงพอ ยังเป็นปัญหาต่อการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และครูขาดการมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายงบประมาณ เนื่องจากยังไม่ได้ศึกษาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อนำงบประมาณนั้นไปจัดทำโครงการให้สนองความต้องการของผู้เรียน ครูได้เป็นผู้ร่วมตัดสินใจตามแผนงานโครงการแล้วก็จะเป็นการแก้ปัญหาที่นำไปสู่การปฏิบัติที่ดี คือในการพัฒนาครูนั้นเมื่อครูนำโครงการที่หลากหลายไปปฏิบัติร่วมกัน เชื้อต่อการจัดการศึกษาที่จะเกิดขึ้นพร้อมกัน ครูซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาในครั้งนี้ ก็จะเกิดการพัฒนาและเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านอาคารสถานที่ และผู้เรียน ที่มาจากครูใช้ภาวะผู้นำไปปฏิบัติงาน

กลุ่มเป้าหมาย

เนื่องจากการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียน ต้องการให้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ผู้วิจัยได้ร่วมประชุมกับคณะครู และบุคลากร ได้สอบถามความประสงค์ในการร่วมวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้ สรุปได้ว่าครูและบุคลากรมีความประสงค์เข้าร่วมทั้งหมด จึงแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกดังนี้

1. ผู้ร่วมวิจัย (Research participant) ประกอบด้วยผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน และข้าราชการครูที่สอนในโรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลู ต.บ้านปึง อ.บ้านคา จ.ราชบุรี จำนวน 6 คน
2. ผู้ช่วยผู้วิจัย เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ ในโรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลู ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้วิจัย ในการถ่ายภาพ การใช้เครื่องมือประกอบการวิจัยการเตรียมการด้านอาคารสถานที่ การจัดเตรียมเอกสารและงานอื่นๆ ที่ผู้วิจัยร้องขอ โดยบทบาทของผู้ช่วยผู้วิจัยเป็นการพัฒนาไปพร้อมกันกับผู้ร่วมวิจัย แต่ไม่ได้มีการจัดเก็บข้อมูลจากบุคคลกลุ่มนี้
3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย (Key Informants) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกบุคคลภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน เพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูล

สำคัญโดยใช้เกณฑ์การคัดเลือก โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มแต่ละกลุ่ม

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่จะทำหน้าที่นิเทศด้วยหลักการกัลยาณมิตรนิเทศ ในกลุ่มนี้ต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะ ดังนี้ 1) มีความกระตือรือร้น และยินดีร่วมเป็นผู้ให้ ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ 2) มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้ 3) มีภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) 4) มีบุคลิกภาพ ที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี น่าเชื่อถือ ได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมวิจัย 5) เป็นผู้ที่มีบทบาทในด้านการบริหารสถานศึกษา การบริหารการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ ติดตามกำกับ นิเทศและ ประเมินตามหลักการกัลยาณมิตรนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน แนะนำ เป็นพี่เลี้ยง ด้วยการเปิดใจ ร่วมใจ ให้ใจและตั้งใจ ระหว่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลู รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 1 คน และศึกษานิเทศก์ 1 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาในโรงเรียน น้ำตกห้วยสวนพลู เพื่อทำหน้าที่ให้ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ชนบทธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ชุมชนต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะ ดังนี้ คือ 1) เป็นบุคคลที่เลือกมาจากคณะกรรมการ สถานศึกษา 2) เป็นบุคคลที่เลือกมาจากตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน 3) เป็นผู้ที่มีความสามารถในการร่วมแสดงความคิดเห็น 4) เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กับทางโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ร่วมวิจัย และผู้ช่วยผู้วิจัย เพื่อทำหน้าที่ ให้ข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลูกับผู้วิจัยเมื่อผู้วิจัยประสงค์ที่จะใช้ ข้อมูล เป็นลักษณะกระบวนการทำงานร่วมกัน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะ ผู้นำครู สังเกตร่วม รับรู้การกระทำร่วมกัน อธิบายการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการ พัฒนาภาวะผู้นำครูระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย รวม 5 คน

บทบาทของผู้ร่วมวิจัย

โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีบทบาทในลักษณะเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) มีสถานะเท่าเทียมกันในการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมกัน สังเกตติดตามและประเมินผลและร่วมกันสะท้อนผลตลอดการวิจัย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เรียนเสนอผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดแล้วและผู้ร่วมวิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยทราบ ยินดีให้เปิดเผยชื่อ สกุลจริง ดังแสดงรายชื่อปรากฏในตาราง

ตาราง 7 บัญชีรายชื่อผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1. ว่าที่ร้อยตรีสมชาย งามสุขสวัสดิ์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบเครือข่ายที่ 9	ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
3. นางวาสนา ปุริโส	ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลู (ผู้วิจัย)
4. นายมิตร เหนียวแก้ว	ประธานกรรมการสถานศึกษาโรงเรียน น้ำตกห้วยสวนพลู
5. นายเพลิน แดงสะอาด	ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน
6. นางพวงรัตน์ วิจารณ์ะ	ครู (ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 1)
7. นางสาวลมัย เปี่ยมพร้อม	ครู (ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 2)
8. นางวิณารัตน์ เกิดเสมอ	ครู (ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 3)
9. ว่าที่ร้อยตรีอนันท์ เกิดเสมอ	ครู (ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 4)
10. นายจำลอง แสนสุข	ช่างไม้ ชั้น 3 (ผู้ช่วยผู้วิจัย)

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งการดำเนินงานวิจัยเป็น 2 วงรอบ 10 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ (preparation)

1.1 การเตรียมตัวของผู้วิจัย โดยผู้วิจัยเดินทางไปโรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลูเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2556 จึงทำให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลู เกี่ยวกับครู อาจารย์สถานที่ และข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ เอกสารการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 ของสำนักงานประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษา แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2556 จาก นางพวงรัตน์ วิจารณ์ะ ผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และได้พบกับ นายมิตร เหนียวแก้ว ประธาน

กรรมการสถานศึกษา และเดินทางอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2556 พร้อมเข้าร่วมประชุมเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายที่ 9 โดยมีว่าที่ร้อยตรีสมชาย งามสุขสวัสดิ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นประธานในที่ประชุมและมีผู้อำนวยการสถานศึกษาเข้าร่วมประชุมทั้งหมด 17 คน มีการแนะนำตัวผู้บริหารสถานศึกษาที่มาดำรงตำแหน่งใหม่ จึงเป็นโอกาสให้ผู้วิจัยได้แนะนำตัวว่าเป็นนักศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา ม.ราชภัฏสกลนคร อยู่ระหว่างการดำเนินการวิจัยในพื้นที่วิจัย ในกรณีนี้ประธานในที่ประชุมได้กล่าวว่า “หากมีอะไรให้ช่วยยินดีให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือ ขอให้บอกกล่าวกัน” ซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวว่า “ขอขอบพระคุณและอาจขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลในลำดับต่อไป” ซึ่งถือว่าการเตรียมการผู้ให้ข้อมูล 12 มิถุนายน 2556 รับผิดชอบงานในหน้าที่จากราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ในระยะนี้เนื่องจากผู้วิจัยกับคณะครูยังไม่มีความคุ้นเคยกันจึงมีกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันกับผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนนำตกห้วยสวนพลู ดังนั้นการสร้างความคุ้นเคยจึงเป็นกิจกรรมการสร้างมิตรภาพและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้วิจัยซึ่งในฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาใหม่ ยังไม่มีความคุ้นเคยกับข้าราชการครูและบุคลากรในโรงเรียน จึงใช้เวลาพบปะสนทนากับผู้ร่วมวิจัยในยามว่าง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นอกเหนือที่กำหนดไว้ในแผนงานโครงการ การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวและบทบาทในการปฏิบัติงานแก่ผู้ร่วมวิจัย โดยได้มอบสมุดบันทึกอนุทินรายบุคคลเพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยใช้ในการสังเกตภาคสนาม สังเกตพฤติกรรมในการปฏิบัติงานรายบุคคล ซึ่งกิจกรรมที่ใช้ในการวิจัยเพื่อสร้างความคุ้นเคย มีกิจกรรมเกิดขึ้นมากมาย ดังนี้ 1) กิจกรรมการรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน 2) กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจหลังเลิกเรียน 3) กิจกรรมร่วมงานสังสรรค์ มุทิตาจิตผู้เกษียณอายุราชการ 4) งานบุญประเพณีท้องถิ่นโดยการไปเป็นทีมโรงเรียน 5) การสนทนาแลกเปลี่ยนหลังเลิกเรียน โดยการสนทนาแบบไม่เป็นทางการเป็นการสื่อสารแบบสองทางสร้างความเป็นกันเอง 6) กิจกรรมสำรวจพื้นที่เขตบริการกับคณะครู ทำให้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดหลักการ การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมว่า ผู้วิจัยต้องสร้างความคุ้นเคยและความไว้วางใจต่อผู้ร่วมวิจัย โดยมีเหตุผลว่าให้ความรู้สึกที่ดีต่อกันเมื่อมาอยู่ร่วมกันซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้ทราบสภาพที่เป็นอยู่เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำครู เครื่องมือที่ใช้คือ บันทึกรายวัน

1.2 การเตรียมความพร้อมผู้ร่วมวิจัย มีกิจกรรมที่เกิดขึ้นคือ

การสัมภาษณ์ นางพวงรัตน์ วิระนะ (14 มิถุนายน 2556) กิจกรรมสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลกลุ่มที่ 3 วันที่ 19 มิถุนายน 2556 กิจกรรมการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย (21 กรกฎาคม 2556) ในกิจกรรมนี้สัมภาษณ์โดยผู้วิจัยเอง เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับประเด็น 1) เรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำครู 2) เรื่อง ปัญหาและความคาดหวังที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางบวกในโรงเรียน

1.3 กิจกรรมการประชุมคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาใน

โรงเรียน (17 มิถุนายน 2556) เวลา 15.30 น. ณ ห้องประชุมพรหมประเสริฐ โดยครูมีมติร่วมกันใช้เวลาหลังเลิกเรียนและนักเรียนกลับบ้านแล้ว ในวันนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียด ดังนี้

1.3.1 ได้แจกเอกสารแนะนำตัวเองเป็นรูปเล่มแจกให้กับคณะครู พร้อมนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอประวัติและผลงานการรับราชการ และประวัติการศึกษาผ่าน เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตัวผู้บังคับบัญชา

1.3.2 นำเสนอนโยบายการบริหารสถานศึกษา โดยการนำเสนอเป็น เพาเวอร์พอยท์ และให้นางพวงรัตน์ วิระนะเป็นผู้บันทึกการประชุมในสมุดบันทึกการประชุมข้าราชการครูและบุคลากรโดยใช้แบบฟอร์มของระเบียบงานสารบรรณของสำนักนายกรัฐมนตรี พศ. 2526

1.3.3 การสร้างความตระหนักและความเข้าใจร่วมกัน เพื่อสร้างแผนที่การทำงาน (role map) จากแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2555 แผนกลยุทธ์ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ใช้ในปัจจุบันและ แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานการประกันคุณภาพภายใน รายงานผลการจัดการศึกษา เอกสารรายงานการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาภายนอก รอบ 3 (ส.ม.ศ.) เป็นการเตรียมข้อมูล เตรียมเอกสารสารสนเทศภายในโรงเรียนในอดีต เพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาสภาพที่เคยเป็นมา สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต เพื่อร่วมกันหาทางเลือกในการแก้ปัญหา ซึ่งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจะนำไปร่วมกันเตรียมการศึกษาสภาพที่เคยเป็นมา สภาพปัจจุบันและความคาดหวังเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ ดำเนินการวางแผนร่วมกันในการเลือกใช้ ทรัพยากร และอื่นๆ ที่จะใช้ประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการ ตลอดระยะเวลาของปีงบประมาณ 2557 (1 ตุลาคม 2556 – 30 กันยายน 2557) ซึ่งอยู่ในช่วงระยะเวลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา พ.ศ. 2556 และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557)

ขอข้อมูลจากบัญชีเงินฝากทุกประเภทเพื่อให้ได้ทราบสถานะทางการเงินเพื่อจะได้อ่านร่วมกันวางแผนในการใช้จ่ายงบประมาณ

1.3.4 ผู้วิจัยนำเสนอภาพถ่ายในลักษณะภาพรวมของอาคารสถานที่ในสถานศึกษาทั้งที่เป็นจุดเด่น และจุดด้อย จากภาพถ่ายและเอกสารเพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยได้แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อหาทางเลือกในการพัฒนา

1.3.5 นำเสนอข้อเสนอแนะจากผลการประเมินของสมศ. ถึงสิ่งที่ควรพัฒนาว่ามีอะไรบ้าง ในด้านเกี่ยวกับบุคคล อาคารสถานที่และเกี่ยวกับตัวผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์ให้ครูทุกคนได้ร่วมกันสำรวจตัวเอง วิเคราะห์งาน วิเคราะห์หน่วยงาน

1.3.6 มอบหมายงานให้ครูแต่ละคนจัดทำวิเคราะห์ SWOT Analysis ในระดับกลุ่มงาน เพื่อศึกษาสภาพที่เคยเป็นมา สภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา ความคาดหวังของการพัฒนาที่จะให้ขึ้นจากครูผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยมอบหมายให้ครูไปวิเคราะห์แล้วนำผลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวันพุธที่ 19 มิถุนายน 2556

ในการประชุมวาระที่ 4 เรื่องเสนอเพื่อร่วมกันพิจารณา หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงแนะนำตัวเองโดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้ซึ่งจะอาศัยข้อมูลจากข้อเสนอแนะผลการประเมินของสมศ. ในด้านครูที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสถานศึกษาและด้านอื่นๆ ที่เป็นข้อมูลจากของทุกฝ่ายไปพร้อมกันกับกำหนดเป็นพื้นที่วิจัยทางการศึกษา และผู้วิจัยได้กล่าวกับคณะครูและบุคลากรว่าให้แสดงความความคิดเห็นร่วมกัน

1.4 กิจกรรมประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา วันที่ 19 มิถุนายน 2556 มีวัตถุประสงค์ โดยเพื่อให้กลุ่มบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกิดขึ้นตามหลักการกระจายอำนาจที่ว่าให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นการจัดกลุ่มบุคคลที่มีส่วนร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น พร้อมแนะนำตัวผู้บริหารสถานศึกษา (บันทึกการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา)

1.5 กิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน วันที่ 3 กรกฎาคม 2556 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงจากสภาพที่เคยเป็นมา สภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวังให้ทางโรงเรียนได้จัดการศึกษาให้บุตรหลาน จึงดำเนินการจัดประชุม (บันทึกการประชุมผู้ปกครองนักเรียน)

1.6 กิจกรรมวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) วันที่ 19 กรกฎาคม 2556 เวลา 16 .00 น. โดยใช้เวลาหลังเลิกเรียนที่นักเรียนเดินทางกลับบ้านหมดแล้ว ที่ห้องประชุมพรหมประเสริฐ มีวัตถุประสงค์ให้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เคยเป็นมา สภาพปัจจุบัน ในการบริหารงาน 4 งานตามหลักการกระจายอำนาจ แล้วนำมาสรุปผลร่วมกัน ข้อมูลที่ได้มานั้น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา นั้นหมายถึงตั้งนั้นการ แสดงความคิดเห็นร่วมกันและผ่านการสรุปพร้อมกันแล้ว ดังปรากฏผล SWOT Analysis ดังนี้

กลุ่มงานวิชาการ

จุดเด่น (S-Strengths)

ผู้รับผิดชอบหัวหน้ากลุ่มงาน คือนางวิณารัตน์ เกิดเสมอ ประสบการณ์การทำงาน 25 ปี อยู่โรงเรียนนี้มาแล้ว 20 ปี อายุ 47 ปี วิद्यฐานะชำนาญการพิเศษ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างดี

จุดอ่อน (W – Weaknesses) ไม่มีคำสั่งแต่งตั้งทำงานและไม่มีทีมงานที่ทำงานแทนกันได้ ไม่มีการจัดเอกสาร ร่องรอยการทำงาน ไม่สามารถเรียกใช้ข้อมูลให้เป็นปัจจุบันได้

กลุ่มงานบริหารงบประมาณและสินทรัพย์

จุดเด่น ยังไม่พบข้อที่เป็นจุดเด่นของกลุ่มงานนี้

จุดอ่อน (W – Weaknesses) มีการบอกเล่าด้วยวาจาว่า

ว่าที่ร้อยตรี อนันท์ เกิดเสมอ ผู้รับผิดชอบหัวหน้างานว่า ยังไม่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการเงินและพัสดุ จึงไม่ได้ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนี้ แต่มีครูที่รับผิดชอบงานด้านอื่นทำแทน ไม่มีแฟ้มเอกสารที่สามารถเรียกใช้ข้อมูลได้ จากการสุ่มดูเอกสารพบว่าไม่เป็นปัจจุบัน และไม่สามารถให้ข้อมูลได้

โอกาส (O-Opportunities) การบริหารการเงินและสินทรัพย์หากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรงได้เรียนรู้และปฏิบัติงานก็จะส่งผลต่อการบริหารงบประมาณและสินทรัพย์ให้ถูกต้องและทันเวลา

อุปสรรค (T-Threats) เมื่อครูผู้รับหน้าที่โดยตรงไม่ได้จัดทำโดยตรงทำให้การบริหารงบประมาณและสินทรัพย์เกิดความล่าช้า

กลุ่มงานบริหารบุคคล

จุดเด่น ยังไม่มีข้อค้นพบ

จุดด้อย (W – Weaknesses) ผู้รับผิดชอบหัวหน้ากลุ่มงานเป็นสตรี มีอายุ 56 ปี ความสามารถในการใช้งานคอมพิวเตอร์น้อย จึงยังไม่ได้แสดงบทบาทตามภาระหน้าที่

โอกาส (O–Opportunities) หัวหน้ากลุ่มงานเป็นสตรี โสด พักอยู่บ้านพักครู สามารถใช้เวลาศึกษาเรียนรู้ด้วยตัวเองผ่านการใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างดี

อุปสรรค (T–Threats) ยังไม่มีเอกสารและร่องรอยเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ไม่มีร่องรอยการจัดทำเอกสาร

กลุ่มงานบริหารทั่วไป

จุดเด่น (S–Strengths)

ผู้รับผิดชอบหัวหน้างานคือนางพวงรัตน์ จิระนะ ซึ่งเคยทำหน้าที่รักษาราชการผู้อำนวยการสถานศึกษา มีความสามารถในการใช้งานคอมพิวเตอร์ได้เป็นอย่างดี เข้าใจขอบข่ายงานบริหารทั่วไป เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มีจิตอาสา

จุดด้อย (W – Weaknesses) รับงานจากกลุ่มงานอื่นมาทำแทน ทำให้ภาระงานที่ตัวเองรับผิดชอบเสร็จไม่ทันตามกำหนดเวลา ห้องทำงานรกรุงรัง ไม่มีการจัดเก็บเอกสารเป็นหมวดหมู่

โอกาส (O–Opportunities) กลุ่มงานบริหารทั่วไปคือกลุ่มงานที่มีขอบข่ายภาระงานมากและเป็นงานที่ต้องติดต่อประสานงานกับบุคคลภายนอก ตลอดเวลา หากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรู้งาน รู้หน้าที่ ก็จะส่งผลดีต่อสถานศึกษาโดยตรง

อุปสรรค (T–Threats) การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตหรือการส่งงานทาง E –filling ไม่สามารถกระทำได้โดยสะดวกเนื่องจากสัญญาณดาวเทียมและขาดเจ้าหน้าที่ธุรการสนับสนุนงาน หนึ่งในกรมอบหมายงานนั้นไม่มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรจึงทำให้ผู้ร่วมวิจัยบางคนไม่รู้บทบาทหน้าที่งานพิเศษของตัวเอง

1.7 โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง "แนวคิดทฤษฎีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม" เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2556 มีวัตถุประสงค์ในการจัดคือ เพื่อเป็นการนำเสนอกรอบแนวคิดเบื้องต้นของการวิจัย ที่ได้สรุปจากที่ศึกษาไว้ในบทที่ 2 และได้มีการจัดทำเอกสารเป็นรูปเล่มไว้แล้วแจกให้ผู้ร่วมวิจัย พร้อมทั้งเป็นการบรรยายด้วย Power Point ผ่านเครื่องฉายโปรเจคเตอร์ มีผู้เข้าร่วมอบรมเป็นผู้ร่วมวิจัย 6 คน

ผู้ช่วยผู้วิจัย 3 คน ผู้วิจัยเป็นผู้บรรยาย หาทงเลือกการพัฒนาภาวะผู้นำครู หลักการ พัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การเสริมพลังการทำงานและหลักการนิเทศกัลยาณมิตร นิเทศที่นำมาเป็นสิ่งสอดแทรกเสริม ซึ่งแจงต่อคณะครูผู้ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ร่วมวิจัย และร่วมกันทำความเข้าใจ ให้ข้อเสนอแนะ และชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่ผู้ร่วมวิจัยจะได้รับ และยอมรับยินดีที่จะร่วมวิจัย รวมทั้งสร้างความตระหนักในการวิจัย และปฏิบัติงานควบคู่ กันไป ในลักษณะของการเรียนรู้ระหว่างการปฏิบัติ (Learning on the Job) ทั้งในระดับ บุคคล ระดับกลุ่มบุคคล และระดับโรงเรียนแล้วร่วมกันร่างแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ โดย ดำเนินการดังนี้ 1) สร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนนำตักช่วยสวนพลู โดยใช้หลักการพัฒนาโดยยึด โรงเรียนเป็นฐาน และการเสริมพลังการทำงานเป็นสิ่งสอดแทรกเสริม 2) การบรรยาย ในการอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้ง ผู้วิจัย เป็นผู้บรรยาย นำเสนอ เพาเวอร์พอยท์ผ่านเครื่อง ฉายโปรเจคเตอร์ และเปิดโอกาสให้ซักถามพูดคุยเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน มีการรับทราบ และยอมรับ ในความเป็นทีมวิจัยร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันต่างๆ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องการปฏิรูปการศึกษา การประกันคุณภาพภายใน และความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ทางบวกของ ผู้เรียน โดยเป็นมติของที่ประชุมว่าควรมีการทำความเข้าใจ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการ วิจัย เนื่องจากเหตุผลสำคัญ 2 ประการ คือ 1) ครูควรได้รับความรู้ด้านการวิจัยเพื่อ ร่วมกันกำหนดแนวทางเพื่อใช้ในการพัฒนา และ 2) ผู้ร่วมวิจัยทั้งหมดมีความต้องการที่จะ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้วิจัยเกี่ยวกับการวิจัย จึงกำหนดกิจกรรมนี้ขึ้นมา เพื่อสร้าง ความเข้าใจร่วมกันในหัวข้อทฤษฎีภาวะผู้นำและองค์ประกอบภาวะผู้นำครูด้วย คือ 1) องค์ประกอบมีการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู 2) มีส่วนร่วมในการพัฒนา 3) เป็น แบบอย่างทางการสอนและ 4) เป็นครูผู้นำการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งได้แจกเอกสารที่ ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นมาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากบทที่ 2 รวมทั้ง ผู้วิจัยได้ชี้แจงเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักการวิจัย PAR จรรยาบรรณและบทบาทผู้วิจัยด้วย โดยจัดที่ห้องประชุมพรหมประเสริฐในเวลา 16.00น.-18.00 น. และหลังจากนั้นมีการ รับประทานอาหารร่วมกันที่ลานสุนทรียสาธกโรงเรียน โดยมีนายจำลอง แสนสุข ผู้ช่วย ผู้วิจัย คนที่ 1 เป็นผู้จัดเตรียมสถานที่ในการประชุม นายโอฬาร ผู้ช่วยผู้วิจัยคนที่ 2 เป็นผู้ บันทึกรูปภาพ นางสาว จิราพร ชาดิไทย ผู้ช่วยผู้วิจัยคนที่ 3 จัดของว่างและอาหารเย็น

1.8 การเตรียมพร้อมอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ มีวัตถุประสงค์

เพื่อจัดระเบียบห้องปฏิบัติงานให้นำดู นำอยู่ นำทำงาน บริการประทับใจ โดยใช้ขั้นตอน และกระบวนการ 5 ส มาใช้ เป็นการปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมวัสดุ อุปกรณ์ จากมติที่ประชุมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้มอบหมายให้ผู้ร่วมวิจัยแบ่งหน้าที่ตามความถนัดในการประชุมซึ่งในการเตรียมการในกิจกรรมที่ผ่านมา นั้น เป็นที่เป็นส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาและงานประจำโดยตรง ซึ่ง ดำเนินการเมื่อภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 นั้นได้ดำเนินการโดยผู้วิจัยร่วมมือกับผู้ ร่วมวิจัยจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อใช้เป็นสิ่งสอดแทรกหลักและใช้หลักการพัฒนาครูโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานและการเสริมพลังการทำงานเป็นสิ่งสอดแทรกเสริม ในการศึกษาและหา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูโดยใช้องค์ประกอบภาวะผู้นำครู มีผลการดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอนการวิจัยระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม 2556 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2557 ส่วนการเตรียมความพร้อมด้านการบริหารสถานศึกษาซึ่งถือเป็นงานประจำนั้น เริ่ม ดำเนินการตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2556 จนถึงเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงขึ้นปีงบประมาณ 2557 ซึ่งในส่วนของการเตรียมการ (Preparation) เพื่อให้มีอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อสะดวกในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและให้ เกิดความพร้อม ความสะดวกในการวิจัย ในระยะแรกการเตรียมการด้านอาคารสถานที่จึง มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีทั้งการปรับปรุงต่อเติม อาคาร การก่อสร้างใหม่ โดยร่วมกันพิจารณางบประมาณที่ได้รับจัดสรรและทุนทรัพย์ที่ ได้รับบริจาคเพื่อประโยชน์ในการใช้และคุ้มค่า ซึ่งเป็นโครงการที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ ร่วมกันคิดร่วมกันตัดสินใจ โดยได้ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน เพื่อให้มีอาคารเรียน อาคารประกอบและห้องพิเศษตามเกณฑ์โรงเรียนขนาดกลาง ให้มีสถานที่ให้นำดู นำอยู่ นำเรียน โดยโครงการต่างๆนี้เป็นการปฏิบัติงานควบคู่กันไปในลักษณะการปฏิบัติงานปกติ ทั้งในตัวบุคคล กลุ่มบุคคล และโรงเรียน ที่เกิดการพัฒนาจากการใช้กระบวนการและ วิธีการ มีการแบ่งงานกันทำในลักษณะผู้รับผิดชอบโครงการ ดังตาราง

ตาราง 8 บัญชีโครงการ การเตรียมการด้านสถานที่

ที่	โครงการที่จัดทำ	งบประมาณ (บาท)	ที่มาของ งบประมาณ	ทีมงานโครงการ
1	สร้างห้องเรียนอนุบาล 3 ขวบ	250,000	เงินบริจาค	อนันท์ ลมัย จำลอง
2	โครงการปรับปรุงห้องประชุม ติดแอร์ พ้าม่าน	50,000	ค่าจัดการเรียนการ สอน	พวงรัตน์ วิณารัตน์ นุชจारी
3	โครงการต่อเติมห้องเรียน ป. 6	150,000	เงินบริจาคจาก สโมสรรไลออนส์ ช่าง นนทรี	พวงรัตน์ อนันท์
4	โครงการจัดทำห้องแสดงผล งานฝีมือนักเรียน	10,000	ค่าจัดการเรียนการ สอน	วิณารัตน์ นุชจारी
5	โครงการปรับปรุงห้องน้ำครู และบุคคลภายนอก	24,000	ค่าจัดการเรียนการ สอน	พวงรัตน์ อนันท์
6	โครงการจัดทำมุมกาแฟเพื่อ บริการ	6,000	ค่าจัดการเรียนการ สอน	นุชจारी จำลอง
7	โครงการปรับปรุงห้อง คอมพิวเตอร์ โดยการติด กระจกกันฝุ่น	8,000	เงินดอกผลสหกรณ์ ร้านค้า	ภาณุวัฒน์ ลมัย
8	โครงการบูรณะเบื้องอาคาร เรียน 1	72,130	งบแปรรูปตัดติ	พวงรัตน์ อนันท์ วิณารัตน์
9	โครงการสร้างห้อง ประชาสัมพันธ์ เทคโนโลยี และสารสนเทศ	120,000	ค่าจัดการเรียนการ สอน	นุชจारी ภาณุวัฒน์ จำลอง
10	โครงการปรับปรุงห้อง ปฏิบัติงานต่างๆ โดยใช้ กิจกรรม 5 ส	-	-	ครู บุคลากร และ ชุมชน

1.9 การเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลสารสนเทศภายในโรงเรียน

ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา โดยการสำรวจเอกสารและจัดข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบทันสมัยและเป็นปัจจุบันง่ายต่อการเรียกใช้ข้อมูล มีการเตรียมการโดยการ

สำรวจเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำครู โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้ร่วมกันสำรวจ สังเกตและตรวจสอบเอกสาร หลักฐานเกี่ยวกับ หลักฐาน ร่องรอยการปฏิบัติงานต่างๆ โรงเรียนยังขาดเอกสาร/หลักฐาน/ร่องรอยปฏิบัติที่ เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำครู ซึ่งแสดงถึงการไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำ ครูอย่างจริงจัง

จากที่นำเสนอมานั้น เป็นการเตรียมความพร้อมด้านบุคคล ด้านอาคารสถานที่ และด้านข้อมูลสารสนเทศนั้นเพื่อให้เกิดความพร้อม โดยกระบวนการปฏิบัติร่วมกัน ว่ามีการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ปฏิบัติอย่างไร ถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเอง เกิดขึ้นกับทีมงานโครงการ เกิดขึ้นกับโรงเรียน มีการเรียนรู้ใหม่เพิ่มขึ้นอย่างไร และสิ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้นส่งผล ทางบวกต่อพฤติกรรมผู้เรียนเพียงใด เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในการบริหารงานปกติที่เกิดขึ้น ในระยะเตรียมการ บางโครงการเป็นความจำเป็นที่ต้องจัดทำเร่งด่วน บางโครงการที่ต้อง ใช้ระยะเวลาต่อเนื่องกันไปตั้งแต่ระยะเตรียมการจนถึงสิ้นสุดวงรอบการวิจัย เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในขั้นตอนการเตรียมการนี้ คือ บันทึกการสังเกต บันทึกอนุทิน เพื่อสังเกตการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภาวะผู้นำครูจากการปฏิบัติงานโครงการ ในช่วงเตรียมการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเกตพฤติกรรมภาวะผู้นำครูของผู้ร่วมวิจัยจากโครงการที่เกิดขึ้น และดำเนินการไปตามปกติ ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมภาวะผู้นำครูจากการปฏิบัติงาน โครงการตามหลักการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ทำในระดับโรงเรียนเพื่อแสดงให้เห็น ถึงธรรมชาติเห็นสภาพความเป็นจริงจากปรากฏการณ์ ของการวิจัย ขั้นตอนการ เตรียมการนั้น เป็นกิจกรรมการ เตรียมบุคคลเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันและสร้างความ ตระหนักให้กับผู้ร่วมวิจัยให้เห็นความสำคัญของกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางบวก มีความสามารถในการนำไปปฏิบัติงาน ให้สามารถร่วมกันหาทางเลือกและข้อสรุปในประเด็นสำคัญต่างๆ คือ "ภาวะผู้นำครูใน โรงเรียนนำตกช่วยสวนพลูเป็นอย่างไร" ตัวชีวิตในการพัฒนาคืออะไรบ้าง ผู้ร่วมวิจัยรู้ สภาพปัจจุบันของตนเองเป็นอย่างไร จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างไร ถ้าจะพัฒนาเรา ควรใช้วิธีการใดบ้าง อย่างไร โดยใช้ กิจกรรมการประชุม ชี้แจง อภิปราย แลกเปลี่ยน เรียนรู้ และการสำรวจความต้องการจำเป็น การสำรวจเอกสาร สารสนเทศที่เกี่ยวข้องใน โรงเรียนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลอ้างอิงให้ทราบสภาพที่เคยเป็นมา สภาพปัจจุบัน และความ คาดหวังที่จะให้เกิดกับการวิจัย และการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เกิดความพร้อมในการใช้ งานและการบริการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ ที่ได้รับ ความคุ้มค่า ที่จะเกิดขึ้นกับ ครู นักเรียน

และสถานศึกษาต่อไปและเกิดความสะดวกเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยขั้นตอนต่อไปด้วย

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน (planning)

ในขั้นตอนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันพิจารณา กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาภาวะผู้นำครู โดยให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ พิจารณาร่วมกันและกำหนดตัวชี้วัดในการพัฒนาภาวะผู้นำ การกำหนดสภาพที่คาดหวังและกำหนดแนวทางการดำเนินงาน มีการร่วมเสนอผู้รับผิดชอบโครงการ เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบโดยใน 1 โครงการนั้น ประกอบด้วยคณะกรรมการ 3 คน คือ คือหัวหน้าโครงการ กรรมการอีก 2 คน มีผู้วิจัยเป็นที่ปรึกษาโครงการทุกโครงการ ผู้ช่วยผู้วิจัยทำหน้าที่ร่วมเป็นผู้ปฏิบัติการในแต่ละโครงการด้วย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 มีหน้าที่ประสานการบริหารจัดการให้ดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อยตามแผนการดำเนินงานของเขต ขั้นการวางแผนเป็นการดำเนินการต่อเนื่อง โดยนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับมาจากการเตรียมการร่วม จากการสัมภาษณ์ การจัดกลุ่มสนทนา การสำรวจเอกสาร การอบรมเชิงปฏิบัติการ การตรวจสอบข้อมูลสารสนเทศ จากการประชุมปฏิบัติการและการจัดทำสารสนเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มาร่วมวางแผน ในขั้นตอนนี้จะเป็นการเลือกทางเลือกเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำครুর่วมกัน มีผลจากการจัดกิจกรรมโครงการดังต่อไปนี้

2.1 กิจกรรมเลือกโครงการเพื่อนำไปปฏิบัติ ร่วมกันเลือกทั้งหมด 16 โครงการดังแสดงในตาราง

ตาราง 9 บัญชีโครงการในขั้นตอนการวางแผน

ที่	เหตุการณ์ โครงการ / กิจกรรม	วันเดือนปีที่ ดำเนินการ
1.	โครงการนิเทศด้วยหลักการกัลยาณมิตรนิเทศ	ตลอดวงรอบการวิจัย
2.	โครงการสร้างขวัญและกำลังใจครูและบุคลากร	มีนาคม 2557
3.	โครงการศึกษาดูงานเมืองโบราณสมุทรปราการ	พฤศจิกายน 2556
4.	โครงการแข่งขันผลงานนักเรียนที่ศูนย์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ	สิงหาคม 2556
5.	โครงการพัฒนาบุคลิกภาพ	ตลอดวงรอบการวิจัย
6.	โครงการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน	ตลอดวงรอบการวิจัย
7.	โครงการจัดนิทรรศการแสดงผลงานครู นักเรียน ในกลุ่มเครือข่าย	1 พฤศจิกายน 2556
8.	โครงการปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ต	ภาคเรียนที่ 2/2556
9.	โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน	ภาคเรียนที่ 2/2556
10.	โครงการก่อสร้าง ต่อเติมอาคารสถานที่ในโรงเรียน	ตลอดวงรอบการวิจัย
11.	โครงการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดีในโรงเรียน	ต.ค.2556 –ก.ค.2557
12.	โครงการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษา	ตลอดวงรอบการวิจัย
13.	โครงการส่งเสริมความสามารถเฉพาะด้านของผู้เรียน	ตลอดวงรอบการวิจัย
14.	โครงการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ภาคเรียนที่ 1/ 2557
15.	โครงการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานผ่านค่ายภาษาอังกฤษ	ภาคเรียนที่ 1/2557
16.	โครงการพัฒนาระบบบริหารงานตามภารกิจสถานศึกษา	ตลอดวงรอบการวิจัย

จากโครงการในตารางเป็นโครงการที่มีมิตรร่วมกันนำไปปฏิบัติ ที่เกิดขึ้นจากการได้ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา ความคาดหวังที่ต้องการพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการแก้ปัญหา เลือกลงเลือกเพื่อปฏิบัติ เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากการวิจัยในวงรอบที่ 1 จนถึงสิ้นสุดการวิจัยวงรอบที่ 2 โดยผู้วิจัยมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม และเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนอำนวยความสะดวก คำนึงถึงการดึงศักยภาพของผู้ร่วมวิจัยออกมาอย่างเต็มที่จากผู้ร่วมวิจัย โดยเกิดขึ้นจากการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการครูและบุคลากร เมื่อ 23-27 กันยายน 2556 ณ ห้องประชุมพรหมประเสริฐโรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลู มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลครูที่ได้จากขั้นเตรียมการ จากสภาพและปัญหาการดำเนินงานที่ผ่านมา สภาพปัจจุบันและความคาดหวัง ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำครู เพื่อกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการพัฒนาและการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan) สำหรับ

ขั้นตอนนี้มีการดำเนินการ 5 กิจกรรมคือ 1) การสัมภาษณ์นางพวงรัตน์ วิจารณ์ะโดยเป็นครูผู้ปฏิบัติงานที่โรงเรียนนานที่สุดเพื่อเล่าประวัติความเป็นมา สภาพปัญหาของโรงเรียน

2) กิจกรรมวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) จากการวิเคราะห์สภาพที่เคยเป็นมา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความคาดหวังที่ได้จากการเตรียมการ เลือกทางเลือกโดยการใช้กระบวนการ โครงการ โดยผู้ร่วมวิจัยได้แสดงความคิดเห็นและร่วมกันอภิปรายจากสภาพปัญหาการปฏิบัติงานที่ผ่านมาเสนอผู้วิจัยและบางประเด็นปัญหาอาจต้องได้นำเสนอผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารการศึกษาได้รับทราบต่อไป ต่อจากนั้นผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันประเมิน เพื่อกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการพัฒนาของแต่ละบุคคล 3) การนำเสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำครู จากบทที่ 2 ที่ผู้วิจัยได้สรุป จัดทำรูปเล่มและแจกให้ผู้ร่วมวิจัยเป็นการให้ความรู้ลักษณะการบรรยายจาก เพาเวอร์พอยท์ ผ่านเครื่องฉายโปรเจคเตอร์เอกสาร ในตอนท้ายของกิจกรรมนี้ ได้ร่วมกันอภิปรายแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู โดยให้ผู้ร่วมวิจัยได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอย่างเต็มที่เพื่อนำข้อมูลมาสังเคราะห์ร่วมกัน เพื่อกำหนดและปรับเป็นตัวชี้วัดในการพัฒนา เสร็จแล้วมีการนำเสนอร่วมกันนิพากษ์ ปรับปรุงแก้ไข และผู้วิจัยนำมารวบรวม จัดทำเป็นเอกสารมอบให้ผู้ร่วมวิจัยทุกคนเพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติต่อไป โดยมีการใช้เครื่องมือในกิจกรรมนี้ คือ 1) แบบสำรวจความต้องการพัฒนาตนเอง แบบบันทึกการสังเกต บันทึกอนุทิน หลังจากนั้นผู้วิจัยจัดทำแบบร่างเครื่องมือเพื่อใช้ในการตรวจสอบพฤติกรรมภาวะผู้นำครู นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ เมื่อผ่านการตรวจสอบและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อใช้ในการประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำครูหลังการพัฒนา การวิจัยวงจรถี 1 และวงจรถี 2 คือแบบประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำครูในโรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลู

4) กิจกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่ได้จากการวางแผนงบประมาณ 2557 (ภาคเรียนที่ 2/ 2556 และภาคเรียนที่ 1/ 2557) โดยได้ดำเนินการแบ่งทีมเป็นทีมงานในลักษณะการมอบหมายงานตามความถนัดและความพึงพอใจของแต่ละบุคคล แล้วให้แต่ละทีม ร่วมกันอภิปรายเพื่อนำไปปรับหรือประยุกต์ใช้ของแต่ละทีมตามความเหมาะสม กำหนดการดำเนินกิจกรรมตามช่วงเวลา ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะใช้ และอื่นๆ มีผู้วิจัยคอยให้คำปรึกษาสังเกตผลการเปลี่ยนแปลง แก่ผู้ร่วมวิจัย ซึ่งมีโครงการที่ผู้ร่วมวิจัยได้นำเสนอสำหรับการแบ่งทีมโครงการ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้มีความเห็นและกำหนดทีมงานโครงการเป็นการร่วมกันทำงานในลักษณะผู้นำกับผู้ตามผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันตามความถนัดของแต่ละคน และให้อำนาจในการตัดสินใจ โดยยึดหลักการพัฒนาครูโดยใช้

โรงเรียนเป็นฐาน การเสริมพลังการทำงาน ในขั้นตอนนี้มีการวางแผนการดำเนินงานตาม ภาระงานที่รับผิดชอบของแต่ละคน ดังแสดงในตาราง

ตาราง 10 บัญชีแสดงผู้รับผิดชอบโครงการ

ที่	เหตุการณ์ โครงการ / กิจกรรม	หัวหน้าโครงการ
1.	โครงการนิเทศด้วยหลักการกัลยาณมิตรนิเทศ	วาสนา
2.	โครงการสร้างขวัญและกำลังใจครูและบุคลากร	พวงรัตน์
3.	โครงการศึกษาดูงานเมืองโบราณสมุทรปราการ	วีณารัตน์
4.	โครงการแข่งขันผลงานนักเรียนที่ศูนย์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ	ลมัย
5.	โครงการพัฒนาบุคลิกภาพ	พวงรัตน์
6.	โครงการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน	อนันท์
7.	โครงการจัดนิทรรศการแสดงผลงานครู นักเรียน ในกลุ่มเครือข่าย	อนันท์
8.	โครงการปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ต	ภาณุวัฒน์
9.	โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน	พวงรัตน์
10.	โครงการก่อสร้าง ต่อเติมอาคารสถานที่ในโรงเรียน	อนันท์
11.	โครงการพัฒนาระบบสุขภาพโภชนาการที่ดีในโรงเรียน	ลมัย
12.	โครงการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษา	วีณารัตน์
13.	โครงการส่งเสริมความสามารถเฉพาะด้านของผู้เรียน	นุชจารี
14.	โครงการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	วีณารัตน์
15.	โครงการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานผ่านค่ายภาษาอังกฤษ	วีณารัตน์
16.	โครงการพัฒนาระบบบริหารงานตามภารกิจสถานศึกษา	อนันท์

โดยในแต่ละโครงการนั้นเน้นกระบวนการ วิธีการ และมีการนำสิ่งสอดแทรก เสริม คือการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึงการดำเนินงานที่เหมาะสมกับ บริบทของโรงเรียนที่เกิดขึ้นจากสภาพปัญหา โดยผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัยมีความเห็นร่วมกัน ในการที่จะมุ่งแก้ปัญหา นั้น การเสริมพลังการทำงานโดยให้ครูมีอำนาจในการตัดสินใจใน การทำงานระดมความคิดการปฏิบัติงานร่วมกัน หลักการนิเทศด้วยหลักการกัลยาณมิตร ที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอโดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยที่เลือกมาเป็นผู้ให้ข้อมูล จากโครงการที่ เลือกมาพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยผู้วิจัยสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิด การ ในระดับ บุคคล กลุ่มบุคคล และระดับโรงเรียน และ 5) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา 2556-2560 กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมในช่วงสุดท้ายของการอบรมในวันที่ 27 กันยายน 2556 โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ร่วมกันเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่นแผนกลยุทธ์ปีการศึกษา 2552-2555 แผนปฏิบัติการประจำปี 2555 เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการจัดทำ โดยความคาดหวังให้ผู้ร่วมวิจัยมีอำนาจในการตัดสินใจในการจัดที่มงาน การแบ่งงานแบ่งหน้าที่ โดยผู้วิจัยทำหน้าที่อำนวยความสะดวก และให้ข้อเสนอแนะ มีการสรุปผลลงในอนุทินของแต่ละคน นำเสนอร่วมกันวิพากษ์ ปรับปรุงแก้ไข จัดทำรูปเล่มต่อไป บทบาทของผู้ช่วยผู้วิจัยทั้ง 3 คนในโครงการนี้ คือ การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ เช่น โปรเจคเตอร์ ตรวจสอบระบบเครื่องเสียงในห้องประชุม จัดเตรียมสถานที่ อาหารว่าง อาหารกลางวัน และอื่นๆ ตามที่ผู้วิจัยได้มอบหมายงานแล้วเครื่องมือที่ใช้ในกิจกรรม คือ บันทึกการประชุม

2.2 กิจกรรมสนทนากลุ่ม วันที่ 5 ตุลาคม 2556 โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้สรุปความเห็นร่วมกันเกี่ยวกับตัวชี้วัดแบบประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำครู ที่ได้ร่วมกันศึกษามาแล้วจากการการประชุมเชิงปฏิบัติการในขั้นตอนการเตรียมการ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาโดยปรับใช้ตามแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) ที่มีตัวชี้วัดครอบคลุมภาวะผู้นำครูทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู ด้านการเป็นแบบอย่างทางการสอน ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยใช้นิยามเชิงปฏิบัติการย่อยเป็นตัวชี้วัด และมีการปรับให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้นำครูในโรงเรียนนำตกห้วยสวนพลู ที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำครูหลังการพัฒนา โดยผู้ตอบแบบประเมินในครั้งนี้เป็นครู ในโรงเรียนนำตกห้วยสวนพลูจำนวน 6 คน ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ซึ่งจะทำการประเมินหลังการสังเกตผล วิเคราะห์ผลการพัฒนาตามแบบประเมิน และถือผลจากแบบประเมินเป็นผลของการพัฒนาภาวะผู้นำครู โดยทุกโครงการได้สอดคล้องหลักการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การเสริมพลังการทำงาน และกัลยาณมิตรนิเทศ ด้วย

2.3 การสนทนากลุ่ม วันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ที่ห้องประชุม

เกียรตินาค โดยผู้ร่วมวิจัยมีความพร้อมและมีการเตรียมข้อมูล มีผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ ผู้ช่วยผู้วิจัยคนที่ 2 เป็นผู้จดบันทึก เป็นการศึกษาทบทวนผลการดำเนินงานในวงรอบที่ 1 ว่าในวงรอบที่ 1 นั้นมีอะไรที่สำเร็จแล้วและยังไม่ได้ทำเพื่อที่จะร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการในการวิจัยวงรอบที่ 2 นี้ มีผู้ร่วมวิจัยเพียง 5 คนเท่านั้น เนื่องจากผู้ร่วมวิจัยคนที่ 5

เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ แต่ก็ยังเป็นการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ร่วมกันกำหนดไว้ เพื่อมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดการเรียนรู้ และอาจมีองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการอย่างเป็นระบบ นำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ จากการอาศัยตัวสอดแทรกเสริม ซึ่งได้จากข้อเสนอแนะของชั้นตอนที่ 5 มาปรับปรุงเพื่อให้เกิดการพัฒนากภาวะผู้นำครูตามตัวชี้วัดแต่ละองค์ประกอบ การวิจัยในวงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ถึงวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2557 มีดังต่อไปนี้ คือ 1) ผู้ร่วมวิจัยแต่ละคนนำเสนอโครงการที่เป็นเอกสารต่อผู้วิจัย ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยทำการวิเคราะห์โครงการโดยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้งหมดจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในวงรอบที่ 1 ด้วยทั้งการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาในวงรอบที่ 2 ของการวิจัย ที่เป็นประเด็นปัญหาที่ยังไม่สำเร็จและสำเร็จแล้วแต่ต้องการดำเนินงานต่อเนื่อง ในแต่ละกิจกรรมแต่ละคนร่วมกันพิจารณากำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมปฏิบัติงาน รวมทั้งให้กำหนดกิจกรรม ตามช่วงเวลาต่างๆ กำหนดทรัพยากรและอื่นๆ ของการพัฒนา ทั้งนี้ในวงรอบที่ 2 นี้เพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “เพื่อพัฒนากภาวะผู้นำครูด้วยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยยึดหลักการพัฒนาคูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและการเสริมพลังการทำงาน หลักการกัลยาณมิตรนิเทศ เป็นสิ่งสอดแทรกเสริม มีการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงภาวะผู้นำครู การเรียนรู้ใหม่ในระดับบุคคล กลุ่มบุคคลและระดับโรงเรียน รวมทั้งส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน” ซึ่งได้นำเอาข้อมูลจากการประชุมปฏิบัติการเพื่อการสะท้อนผลเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2557 นั้นได้พิจารณาทบทวนร่วมด้วย คือข้อสรุปร่วมกันว่า บางโครงการที่ทำสำเร็จแล้วในวงรอบที่ 1 ให้ยกเลิก และมีบางโครงการที่ทำสำเร็จแล้วแต่ให้มีการพัฒนาต่อเนื่อง และบางโครงการที่ยังไม่สำเร็จให้ดำเนินการปรับปรุงแผนแล้วและดำเนินการต่อ พร้อมทั้งมีโครงการ/กิจกรรมพิเศษอื่นๆ ที่ไม่สามารถกำหนดล่วงหน้าได้ เนื่องจากในช่วงนำแผนสู่การปฏิบัติในวงรอบที่ 2 นี้ โรงเรียนได้รับการจัดสรรอัตรากำลังตำแหน่งครูผู้ช่วยสองคน ผู้วิจัยได้สอบถามความสมัครใจในการเป็นผู้ร่วมวิจัยและทั้งสองคนยินดีและสมัครใจ ดังนั้นจึงมีผู้ร่วมวิจัยเพิ่มมาอีก 2 คนรวมเป็น 7 คน ถึงแม้ในวงรอบที่ 1 จะไม่ได้ร่วมกระบวนการวิจัย แต่ผู้วิจัยให้เหตุผลว่าเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ว่ากลุ่มเป้าหมายในการวิจัยคือครูในโรงเรียนนำตกห้วยสวนพลู และเป็นการใช้กระบวนการ วิธีการ ดังนั้น ในช่วงแรกของการนำเป็นที่ผู้ร่วมวิจัยและสร้างความเป็นทีมวิจัย ผู้วิจัยได้มอบเอกสารองค์ประกอบภาวะผู้นำและภาวะผู้นำครู

แจกให้ผู้ร่วมวิจัยใหม่คนละ 1 เล่ม หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ให้ผู้ร่วมวิจัยแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เกี่ยวกับโครงการที่ผู้ร่วมวิจัยได้นำเสนอไว้เพื่อนำสู่การปฏิบัติต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติ (Acting) ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่ยาวนานกว่าขั้นตอนอื่น เพื่อให้เห็นถึงธรรมชาติจริงของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในระดับโรงเรียน การปฏิบัติและการสังเกตจึงเกิดขึ้นในทั้งระยะเวลาเดียวกันคือปฏิบัติและสังเกตไปพร้อมกัน ซึ่งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ร่วมวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ระหว่างเดือนมิถุนายน - สิงหาคม พ.ศ.2557 โดยผู้วิจัยมีการกำกับ ติดตามนิเทศ และประเมินผลการจัดกิจกรรมต่างๆ ครบทุกกิจกรรม โดยการนำแผนไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลด้วยการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามที่ได้ร่วมกันกำหนดและกิจกรรมที่เกิดขึ้นและยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ซึ่งจะเป็นการปฏิบัติและสังเกตไปพร้อมกัน ได้จัดกิจกรรมที่เหมาะสมทั้งกิจกรรมปฏิบัติการในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ผู้ร่วมวิจัยทุกคนปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและผ่านการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยความคาดหวังให้เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำครูหลังสิ้นสุดการวิจัย โดยทุกคนได้พัฒนาตนเองจากผลการประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำจากวงรอบที่ 1 สู่วงรอบการวิจัยวงรอบที่ 2 มีกิจกรรมหลักต่างๆ ดังนี้ได้แก่ 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติจริงจากการนำโครงการสู่การปฏิบัติ 3) การทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review) 4) การสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ด้วยหลักการกัลยาณมิตรนิเทศอย่างสม่ำเสมอ มีการพัฒนาการทำงานเป็นทีมได้อย่างดี ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย นำโครงการ กิจกรรมที่จัดทำขึ้นและได้รับมอบหมายในระหว่างเดือนตุลาคม 2556 - สิงหาคม 2557 ไปปฏิบัติโดยการดำเนินการในขั้นตอนนี้มี 4 โครงการหลัก ทุกกิจกรรมทุกโครงการนั้นให้ดำเนินการ 4 ขั้นตอนตามวงจรคุณภาพ (PDCA) คือ วางแผน (Plan) ปฏิบัติกิจกรรม (Do) ตรวจสอบและการประเมิน (Check) ปรับปรุงและพัฒนา (Act) แต่ละทีมได้วางแผนกำหนดแนวปฏิบัติตามแผนที่จัดทำขึ้นและได้ร่วมกันปฏิบัติ โดยผู้ร่วมวิจัยแต่ละคนบันทึกอนุทินส่วนตัว (Personnel journal) ใน 4 ประเด็นดังนี้ 1) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโครงการที่ปฏิบัติ 2) การเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ปฏิบัติที่เกิดขึ้นในระดับบุคคล ระดับทีมงาน และโรงเรียน 3) การเรียนรู้จากการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำครูจากการร่วมในการวิจัย และ 4) พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนพร้อมกันผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันสังเกตผลการดำเนินโครงการตามที่กำหนดและมอบหมาย เพื่อให้ทราบจุดเด่น จุดด้อยและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง

พัฒนา ผลการดำเนินงาน (formative evaluation) ประเมินผลการปฏิบัติในขั้นตอนที่ 3 นี้ มีการพบปะเสวนาเพื่อประเมินผลความก้าวหน้า เดือนละครั้ง ในแต่ละครั้ง นำเอาบันทึก อนุทินส่วนตัวมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในแต่ละครั้งด้วย ในขั้นตอนนี้เป็นการ นำสิ่งที่ร่วมกันวางแผนไว้ไปสู่การลงมือปฏิบัติ ผู้ร่วมวิจัยมีการบันทึกรายวัน จาก 1) กิจกรรมการปฏิบัติงาน 2) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น 3) การเรียนรู้ที่ได้รับจากการ เปลี่ยนแปลง เพื่อร่วมประเมินผลการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน โดยใช้การประชุมประจำเดือน แต่ละครั้งมีการบันทึกผลการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการ ดังนั้นจึงขอเสนอ เป็นรายโครงการดังต่อไปนี้

3.1 โครงการนิเทศด้วยหลักการกัลยาณมิตรนิเทศ มีวัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำครูด้านการเป็นแบบอย่างทางการสอน จากการนิเทศ ติดตามกำกับประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ร่วมวิจัย ด้วยหลักการนิเทศกัลยาณมิตร โดยผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้วิจัย นิเทศ ติดตามทุกเดือนตลอดภาคเรียน โดยใช้เครื่องมือวิจัย คือแบบบันทึกการนิเทศ ซึ่งได้นำเสนอแผนการนิเทศภายในต่อผู้ร่วมวิจัยแล้วในวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ.2557 ซึ่งผู้วิจัยได้ติดตามกำกับนิเทศมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากมาย ที่นำ โครงการไปปฏิบัติ โดยได้สังเกตการสอนของครู สนทนากับครูผู้สอน แนะนำครูเรื่องการ เก็บชิ้นงานเข้าแฟ้ม พบปะพูดคุยกับนักเรียนดูแลส่งเสริมงานนักเรียน และได้ดูการเก็บงาน ของนักเรียน และสนทนากับเด็ก เน้นการอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่อง 100% การผลิตสื่อเพื่อการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน การเยี่ยมชั้นเรียนนั้นเป็นการ นิเทศเพื่อให้เกิดการร่วมมือในการพัฒนา โดยผู้วิจัยได้ร่วมแนะแนวการผลิตสื่อที่ หลากหลาย ในส่วนของผู้นิเทศกัลยาณมิตรที่เป็นผู้บริหารการศึกษาซึ่งประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 และศึกษานิเทศก์ นั้น เป็นไปตามปฏิทินการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยได้เดินทางมาตรวจเยี่ยม 3 ครั้ง ปีการศึกษา 2557 และผู้วิจัยได้สรุปผลการ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการ การพัฒนาภาวะผู้นำครู เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งเป็นการสรุปผลการนิเทศครั้งสุดท้ายก่อนประเมิน พฤติกรรมตามแบบประเมิน

3.2 โครงการพัฒนาระบบการบริหารงานตามภารกิจสถานศึกษา

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูมีการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการพัฒนาตนเองการมีส่วนร่วมในการ พัฒนา ซึ่งวัดได้จากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการร่วมกันทำงานเป็นทีม มีคู่งานทำงาน

ร่วมกันและทำแทนกันได้ จัดคู่งานไว้ทำแทนกันในกรณีคนใดคนหนึ่งไม่อยู่ เพื่อใช้คนให้
 เหมาะกับงานและความสามารถ ให้การปฏิบัติงานทั้ง 4 กลุ่มงาน เกิดความคล่องตัวใน
 การปฏิบัติงาน

3.3 ผลโครงการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เมืองโบราณสมุทรปราการ

วัตถุประสงค์ของโครงการคือ เพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำทั้ง 4 ด้าน คือ
 การพัฒนาภาวะผู้นำด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู ด้านมีส่วนร่วมในการพัฒนา
 ด้านการเป็นแบบอย่างทางการสอน และด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เห็นได้จาก
 การพัฒนาทั้งในด้านความรู้และทักษะจากแบบรายงานโครงการ มีการใช้ตัวสอดแทรก
 เสริมเน้น หลักการเสริมพลังการทำงานที่ผู้วิจัยได้ให้โอกาสผู้ร่วมวิจัยเลือกสถานที่ใน
 การศึกษาดูงาน มีการร่วมแลกเปลี่ยนระดมสมองเพื่อขอมติซึ่งบรรยากาศเป็นไปด้วยความ
 พึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการหนึ่งของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ว่า เคารพ
 ในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ความร่วมมือกันอย่างแข็งขัน มุ่งสู่โรงเรียนคุณภาพชายแดน
 ตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน

3.4 กิจกรรมวันเกิด มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำครู

ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตลอดวงรอบของการวิจัย จะได้มีการจัดกิจกรรมวันเกิด
 ร่วมกันอย่างหลากหลายของผู้ร่วมวิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย เนื่องจากกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่
 ใช้จ่ายเงินส่วนตัวที่จัดให้เพื่อนซึ่งมีวันคล้ายวันเกิดทุกคน ซึ่งจะเห็นได้จากการแสดงออกถึง
 วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เอื้อเพื่อเสียสละซึ่งกันและกัน มี
 ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและมีความสุข

3.5 กิจกรรมสังสรรค์วันปิดภาคเรียนประจำปี (ปิดกล่องชอล์ก) วันที่

30 มีนาคม 2557 มีวัตถุประสงค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภาวะผู้นำครูด้านการเป็นผู้นำการ
 เปลี่ยนแปลง ให้ผู้ร่วมวิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยเกิดการพัฒนาบุคลิกภาพและการสนทนาอย่าง
 สร้างสรรค์ วุฒิภาวะทางอารมณ์อย่างเหมาะสมในการเป็นครู จากกิจกรรมสร้างเสริม
 กำลังใจแก่คณะครูและบุคลากรในการปฏิบัติงานมาตลอดปี ให้มีโอกาสพักผ่อนในวัน
 สุกท้ายของการปิดภาคเรียนที่ดำเนินสิงขร ชายแดนไทยพม่า และอ่าวมะนาว
 จ.ประจวบคีรีขันธ์

3.6 กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ มีวัตถุประสงค์โดยผู้วิจัยและ

ผู้ร่วมวิจัยมีความต้องการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อแสดงออกถึงความเชื่อถือและเหมาะสมกับ
 การเป็นครูที่มีภาวะผู้นำ ทุกคนตระหนักถึงบุคลิกภาพและการแต่งกายให้เหมาะสมกับการ

ปฏิบัติงานในสถานศึกษา เพราะการแต่งกายของครูคือแบบอย่างของนักเรียนและการปรากฏตัวต่อสาธารณชนอย่างสง่างามในบางโอกาส จึงมีมติข้อตกลงร่วมกันในเรื่องการแต่งกาย เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพ เกิดความประทับใจต่อผู้พบเห็นและแสดงออกถึงสัญลักษณ์ขององค์กร ซึ่งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้มีมติที่ประชุมตกลงร่วมกันเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2557 ดังนี้ 1) การประชุม สัมมนา การอบรมที่เป็นลักษณะทางวิชาการ การติดต่อราชการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามหรือโรงเรียนหรือสวทอื่นๆ 2) การปฏิบัติงานภาคสนามสวมเสื้อยืดติดคอปก ตราสัญลักษณ์โรงเรียน 3) การปฏิบัติงานนอกสถานที่ในวันราชการที่ไปตามคำสั่งของทางโรงเรียนสวมเสื้อยืดตราสัญลักษณ์โรงเรียน สวมกางเกงสีเข้ม และกรณีเดินทางเป็นหมู่คณะให้ตกลงกันเป็นครั้งคราวว่าจะเลือกใช้เครื่องแต่งกายชุดใด ยกเว้น แต่การปฏิบัติในครั้งนั้นๆ จะมีการจัดเครื่องแต่งกายให้พิเศษ ส่วนในการปฏิบัติราชการในโรงเรียนปกติ ได้มีข้อตกลงร่วมกันให้ข้าราชการครูและบุคลากรทุกตำแหน่งแต่งกายในแต่ละวัน ดังนี้

วันจันทร์ ชุดเครื่องแบบสีเทา หรือชุดสูท

วันอังคาร ชุดเสื้อคลุมสีขาวตราสัญลักษณ์โรงเรียนหรือเสื้อสูท (การสวมสูทให้ใช้เสื้อตัวในเป็นเสื้อสีฟ้าลายไทย หรือเสื้ออื่นที่มีปก)

วันพุธ ชุดกีฬา เสื้อยืดตราสัญลักษณ์โรงเรียน (มีหลายตัว เช่น สีแดง สีฟ้า สีแดง กางเกงวอร์มสีดำ น้ำเงิน

วันพฤหัสบดี ชุดลูกเสือสำหรับผู้ปฏิบัติงานภาคสนามชุดสุภาพสำหรับผู้ปฏิบัติงานปกติ ชุดเสื้อสีฟ้ากระโปรงสีดำสำหรับผู้สอนในระดับปฐมวัย

วันศุกร์ ชุดพื้นเมืองตามภูมิภาคที่สะดวก ชุดอาเซียน

3.7 โครงการจัดนิทรรศการศิลปหัตถกรรมนักเรียนกลุ่มเครือข่าย

มีวัตถุประสงค์ให้ครูเกิดพฤติกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมีการใช้กระบวนการ PDCA มาใช้ในการปฏิบัติงานจากการจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาเครือข่ายที่ 9 อ.บ้านคา ที่โรงเรียนบ้านหนองพันจันทร์ เพื่อแสดงให้เห็นว่าโครงการที่ผู้ร่วมวิจัยนำไปปฏิบัติ นั้น มีการวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุง จนทำให้ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพมากขึ้น โดยในการจัดนิทรรศการในครั้งนี้ ทางโรงเรียนได้จัดพื้นที่เป็นโซนคือ นิทรรศการค่ายภาษาอังกฤษ นิทรรศการฝีมือการจักสานของนักเรียน นิทรรศการการแสดงดนตรีผสมผสาน (Mixed melody) การจำหน่ายสินค้า ร้านส้มตำ ร้านยำ

และร้าน Ice cream สมุนไพร ซึ่งเป็นงานและความสามารถของนักเรียน

3.8 โครงการปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตและสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมพื้นที่ห้องเรียนห้องพิเศษทุกห้องและรัศมีในโรงเรียน 500 เมตร เพื่อให้ครูและนักเรียนได้สืบค้นข้อมูลได้ทันที ทุกเวลา ทุกโอกาสในขณะที่อยู่ในโรงเรียน ซึ่งวันที่ 13 พฤศจิกายน 2556 ครูผู้รับผิดชอบโครงการได้ติดต่อประสานงานไปยัง บริษัท TOT สาขาจังหวัดราชบุรีและทางบริษัทเดินทางมาดูพื้นที่ โดยผู้ร่วมวิจัยคนที่ 5 เป็นหัวหน้าโครงการ

3.9 โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน

โดยวัตถุประสงค์ให้ครู ผู้ร่วมวิจัยจะเกิดการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาภาวะผู้นำ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง จากการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกครัวเรือน สัมภาษณ์ บันทึก ถ่ายภาพ เพื่อให้ทราบสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน ให้รู้ ได้มาซึ่งข้อมูลจากสภาพจริงในการหาทางส่งเสริมในจุดเด่นและพัฒนาในจุดที่เป็นปัญหามาจัดระบบดูแลช่วยเหลือของผู้เรียนต่อไป

3.10 โครงการปรับปรุงต่อเติมอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

ให้นักเรียน มีวัตถุประสงค์ให้ครูเกิดภาวะผู้นำด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง จากการนำโครงการเพื่อปรับปรุงพัฒนา อาคารสถานที่ ซึ่งมีโครงการย่อยที่จัดทำคือ ปรับปรุงห้องบริหารงานทั่วไป ห้องประชุม มุมกาแฟ ห้องเทคโนโลยีและประชาสัมพันธ์ ห้องสำนักงานครู ให้นำอยู่นำทำงาน เกิดจากการร่วมแรงร่วมใจกันโดยการนำโครงการไปปฏิบัติ

3.11 โครงการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดี

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ให้ครูเกิดการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการเป็นแบบอย่างทางการสอน โดยนำโครงการไปปฏิบัติ มีการปรับปรุงโรงอาหาร จัดซื้อภาชนะและอุปกรณ์ประกอบอาหารที่ได้มาตรฐาน ถูกสุขลักษณะจัดทำขึ้นสำหรับวางอาหารที่จุดบริการอาหารนักเรียนพร้อมทั้งปรับปรุงสถานที่บริเวณโรงอาหารและโต๊ะรับประทานอาหารให้เหมาะกับวัย มีความสะอาด และปลอดภัยในการใช้ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

3.12 โครงการจัดนิทรรศการศิลปหัตถกรรมนักเรียนกลุ่มเครือข่าย

ที่โรงเรียนวัดหนองพันจันทร์ (วันที่ 5- 7 สิงหาคม 2557) มีวัตถุประสงค์จัดขึ้น ครั้งนี้ เป็นนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 และนำสภาพปัญหา

เมื่อปีกลายมาศึกษาและปรับปรุงโดยใช้กระบวนการ PDCA (บันทึกการประชุมข้าราชการครูและบุคลากร วันที่ 13 กรกฎาคม 2557) จึงทำให้การทำงานต้องใช้เวลามากถึง 6 ชั่วโมงแต่ปีนี้ให้ทีมงานใช้กระบวนการนี้มาใช้ และให้ศึกษาข้อเสนอแนะจากรายงานโครงการเมื่อปีที่แล้ว นำมาพัฒนาในปี

3.13 โครงการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์ให้ครูเกิดการพัฒนาภาวะผู้นำครู ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู ด้านการเป็นแบบอย่างทางการสอน ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยโครงการนี้ เป้าหมายสุดท้ายคือพฤติกรรมการเรียนรู้ทางบวกของผู้เรียน มีกิจกรรมดังต่อไปนี้

3.13.1 กิจกรรมวันไหว้ครู มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการเป็นแบบอย่างทางการสอน มีความพร้อมเพรียงและมีความเป็นเอกลักษณ์ในการแต่งกายของครู โดยให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักและได้แสดงความเคารพต่อคุณครู จากการนำไปปฏิบัติให้ผู้ร่วมวิจัยมีการแบ่งหน้าที่กันทำอย่างชัดเจน เช่น ฝ่ายสถานที่ ฝ่ายพิธีกร พิธีการ ฝ่ายติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันทำให้งานสำเร็จลุล่วง

3.13.2 กิจกรรมวันสุนทรภู่ มีวัตถุประสงค์ให้ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมนิทรรศการห้องเรียน มีการจัดประกวดนิทรรศการ โดยเป็นไปตามและเกณฑ์ที่ได้ร่วมปรึกษาหารือกัน และผู้วิจัยนำเอาหลักการกัลยาณมิตรนิเทศมาใช้ไปพร้อมในคราวเดียวกันตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีการจัดนิทรรศการและการเยี่ยมชมนิทรรศการห้องเรียน ตั้งแต่อนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2, 3 และห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5, 6 และยังคงเป็นการสอนปกติในชั้นเรียน ซึ่งผู้วิจัยจะได้ให้ข้อเสนอแนะเป็นรายชั้นเรียน โดยได้บันทึกไว้ในสมุดบันทึกการนิเทศชั้นเรียน โดยคำนึงถึงครูที่สอนมาเป็นเวลานานมีประสบการณ์มาก กับครูที่มีประสบการณ์น้อยและเป็นครูใหม่ และมอบให้ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 1 เป็นผู้ประสานงานให้ทุกชั้นเรียนนำนักเรียนมาชมนิทรรศการห้องเรียนในชั้นที่มีการจัดนิทรรศการเพื่อที่จะได้นำจุดเด่นของแต่ละชั้นเรียนไปพัฒนางานของตัวเองและสิ่งที่เป็นจุดด้อยจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อร่วมกันแก้ไขและปรับปรุงต่อไป

3.13.3 การจัดวันรำลึกก่อตั้งลูกเสือ (1 กรกฎาคม 2557) มีวัตถุประสงค์ของกิจกรรมตามนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาให้โรงเรียนจัดกิจกรรมสวนสนาม ในกิจกรรมนี้ผู้วิจัยได้มอบหมายให้ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 4 ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน

แทนผู้อำนวยการโรงเรียน และการร่วมปฏิบัติในกิจกรรมกับผู้ร่วมวิจัยทั้ง 6 คน เพื่อสังเกตการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำครูตามตัวชี้วัดคือ มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติงานเป็นทีม เป็นผู้นำในการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ระดับชั้น มีความมุ่งมั่นและให้ความร่วมมือในการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีบทบาทในการเป็นแบบอย่างในการประสานความร่วมมือในโรงเรียนและมีเจตคติทางบวกในการเปลี่ยนแปลงที่ดีตามเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียนสู่ความสำเร็จ

3.13.4 กิจกรรมแห่เทียนเข้าพรรษา (10 กรกฎาคม 2557) มีวัตถุประสงค์เกิดการพัฒนาระดับผู้นำครู ในการปฏิบัติงานตามกระบวนการเชิงระบบว่า มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะสังเกตได้ดังนี้ คือ (Plan) การวางแผน มีความพร้อม (Do) ปฏิบัติ (Check) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันตรวจสอบผลการจัดกิจกรรมตั้งแต่การวางแผน ปฏิบัติ มาจนแล้วเสร็จ พร้อมรายงานผลเป็นเอกสารจัดเก็บเป็นร่องรอยหลักฐานต่อไป (Act) จุดที่ควรพัฒนา ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะในครั้งต่อไป

3.13.5 วันภาษาไทยแห่งชาติ (29 กรกฎาคม 2557) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูและเด็กได้จัดกิจกรรมในวันนี้ โดยการใช้หลักการเสริมพลังการทำงาน ในการตัดสินใจจัดกิจกรรมร่วมกันซึ่งผู้วิจัยจะคอยเป็นผู้ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้และนิเทศเพื่อให้ข้อเสนอแนะจากการจัดนิทรรศการห้องเรียนเพื่อนำเสนอผลงาน จากแฟ้มพัฒนางานของครูและของเด็ก การเยี่ยมชมห้องเรียนห้องที่ผู้ร่วมวิจัย เห็นว่ามีผลงานโดดเด่นที่สุดและเป็นแบบอย่างได้ เลือกมาเป็นห้องต้นแบบหนึ่งห้องเรียน

3.13.6 โครงการสายรักสายสัมพันธ์วันแม่แห่งชาติ โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ให้ครูเกิดภาวะผู้นำครู ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา จากความสอดคล้องกับตัวชี้วัดคือ (3.1) เป็นผู้ที่มีความสามารถสร้างเครือข่ายปฏิบัติงานเป็นทีมได้ (3.2) ปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนได้ (3.3) มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน (3.5) ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับเพื่อนครูอย่างสม่ำเสมอ (3.6) มีความมุ่งมั่นและให้ความร่วมมือในการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (3.7) สร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้ทีมงานสร้างแนวคิดวิธีการใหม่ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจนเห็นผลเชิงประจักษ์ได้ (3.8) ร่วมมือกันกับครูในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน(3.9) ร่วมมือกันปฏิบัติงานเชิงระบบของโรงเรียนให้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ได้ (3.11) ร่วมกันนำวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้สู่การปฏิบัติที่ทำได้จริง (3.12) สร้างวัฒนธรรมการปฏิบัติร่วมกันให้เกิดความสำเร็จมุ่งสู่สถานศึกษาคุณภาพ

ชายแดน (3.15) มีบทบาทในการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนต่อการพัฒนาสถานศึกษา (3.15) มีบทบาทในการเป็นแบบอย่างในการประสานความร่วมมือในโรงเรียน ซึ่งจัดขึ้นในตอนเช้าวันศุกร์ที่ 8 สิงหาคม 2557 เพื่อให้ผู้ปกครองของเด็กที่เป็นแม่ หรือผู้ให้การเลี้ยงดูที่เป็นหญิงได้มาร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน เพื่อร่วมกิจกรรม 1) กิจกรรมไหว้แม่ 2) กิจกรรมรับประทานอาหารร่วมกัน 3) กิจกรรมนิทรรศการจดหมายถึงแม่ ซึ่งทางโรงเรียนได้มีหนังสือเชิญไปยังผู้ปกครองของเด็กทุกคน ในวันเตรียมการจนถึงวันจัดงาน มีการมอบหมายให้ครูประจำชั้นในแต่ละชั้นได้ร่วมกันกับเด็กร่วมกันจัดกิจกรรม โดยครูประจำชั้นในแต่ละชั้นได้ร่วมกันกับเด็กจัดทำจดหมายถึงแม่ และนำมาจัดนิทรรศการหน้าห้องประชุมบริเวณจัดงาน เมื่อผู้ปกครองเดินทางมาถึงโรงเรียนครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายต้อนรับได้เชิญร่วมรับประทานอาหารว่างและลงนามในสมุดเยี่ยม บริเวณลาน Relaxations Zone บรรยากาศเป็นกันเอง มีผู้ร่วมวิจัยคนที่ 1 ผู้ส่งหนังสือประสานงานกับผู้ปกครอง ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 3 เป็นผู้จัดนิทรรศการกับเด็ก ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 6 เป็นพิธีกรในงาน ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 2 และผู้ช่วยผู้วิจัยคนที่ 3 เป็นผู้จัดอาหารและของว่าง ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 7 เป็นผู้จัดเตรียมระบบเสียงและ ICT รายการ ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 4และผู้ช่วยผู้วิจัยคนที่ 1 เป็นคนจัดสถานที่

3.13.7 กิจกรรมวันอาเซียน (8 สิงหาคม 2557 ปาย) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูเกิดพฤติกรรมภาวะผู้นำครูด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู ด้านการเป็นแบบอย่างทางการสอน ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้โดยตรงของผู้เรียน โดยผู้ร่วมวิจัยสามารถแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด ที่ (1.1) มีพฤติกรรมแสดงความสามารถนำเพื่อนครูในสถานการณ์ต่างๆได้ (1.2)มีความสามารถในการระบุลักษณะของ ปัญหาและอุปสรรค(1.5) ใช้ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ ในการปฏิบัติงาน(1.6) มีจิตวิญญาณและการแสดงออกเหมาะสมกับการเป็นครู (1.7) มีไหวพริบในการแก้ปัญหา เฉพาะหน้า 3.2 ปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนได้ (3.3) มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน (3.4) เป็นผู้นำในการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์คับขัน(3.5) ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับเพื่อนครูอย่างสม่ำเสมอ(3.6) มีความมุ่งมั่นและให้ความร่วมมือในการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (3.9) ร่วมมือกันปฏิบัติงานเชิงระบบของโรงเรียนให้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ได้ (3.13) มีบทบาทในการประสานงานเขตพื้นที่การศึกษา(3.15) มีบทบาทในการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนต่อการพัฒนา

สถานศึกษา (3.15) มีบทบาทในการเป็นแบบอย่างในการ ประสานความร่วมมือใน โรงเรียน(4.4)เป็นผู้นำในด้านบุคลิกภาพ การแต่งกาย การปรับตัวการร่วมงานใน กิจกรรมต่างๆ ทางสังคม วุฒิภาวะทางอารมณ์ พร้อมก้าวทันตามสถานการณ์ที่ เปลี่ยนแปลงไป (4.5) เป็นตัวแบบด้านคุณธรรม(4.6) ริเริ่มการปฏิบัติงานตามนโยบายและ ขอบข่ายงานของสถานศึกษา(4.7) มีเจตคติทางบวกในการเปลี่ยนแปลงที่ดีตามเป้าหมาย ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ความสำเร็จ(4.8) มีการริเริ่มในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานได้ หลากหลายเพื่อมุ่งการเปลี่ยนแปลงในการเพิ่มประสิทธิภาพ (4.11) เป็นบุคคลที่สามารถ ปรับตัวตามวัฒนธรรมการทำงานที่ยึดมั่นในปรัชญาของโรงเรียน ส่งผลต่อการพัฒนา สถานศึกษา(4.12) มีการปฏิบัติงานได้สำเร็จอย่างหลากหลายในสถานการณ์เดียวกันเพื่อ มุ่งผลที่จะเกิดกับการผู้เรียน (4.13) มีการปฏิบัติงานอย่างไตร่ตรองเพื่อมุ่งผลที่จะเกิดกับ โรงเรียน กิจกรรมคือการแต่งกายด้วยชุดประจำชาติอาเซียนของครูและเด็ก การจัดขบวน พาเหรดหน้าโรงเรียนโดยใช้วงดนตรีของโรงเรียน ชมรมผู้ปกครองร่วมกิจกรรมนี้ด้วย จัดกิจกรรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน

3.14 โครงการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีวัตถุประสงค์ เพื่อการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความ ถนัดคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การ เสนอสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็นผสมผสานความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกันโดยส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ ดังนั้นโครงการและกิจกรรมที่เกิดขึ้นและนำมาเสนอคือ โครงการวันสำคัญ ในภาคเรียนที่ 1 มีวันสำคัญที่อยู่ช่วงระยะเวลาวงรอบที่ 2 ซึ่งโครงการนี้ผู้วิจัยได้ มอบหมายให้นางพวงรัตน์เป็นผู้รักษาราชการแทนโดยยึดหลักการการเสริมพลังการ ทำงาน มีอำนาจในการตัดสินใจร่วมกับคณะผู้ร่วมวิจัยทั้งหมดและทางโรงเรียนได้ ดำเนินการในวันสำคัญ โดยแต่ละกิจกรรมในโครงการนี้ผู้วิจัยจะทำการสังเกตผลการ ปฏิบัติไปพร้อมกันและมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยผลของกิจกรรมจะส่งผลต่อ ตัวครูในการการปฏิบัติงาน ในส่วนของผู้เรียน จะส่งผลพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.15โครงการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานผ่านค่าย ภาษาอังกฤษ

(15-25 กรกฎาคม 2557) วัตถุประสงค์ของโครงการนี้เกิดขึ้นจากสภาพปัญหาในโรงเรียน น้ำตกห้วยสวนพลู ปี การศึกษา 2556 -2557 พบว่า ผลการนิเทศห้องเรียนและการ

สังเกตทั่วไป ที่ผ่านมานั้น ได้ทำการสัมภาษณ์ ครูผู้สอนพบว่า ไม่มีความถนัดในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ อีกประการหนึ่งไม่มีครูที่จบเอกภาษาอังกฤษโดยตรง จึงทำให้ครูและนักเรียนยังขาดความตระหนักและความพยายามในการสอนและการสื่อสารภาษาอังกฤษ เพื่อการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน ทำให้ครูขาดความมั่นใจ ขาดทักษะในการสอนและนักเรียนไม่กล้าแสดงออกในด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ส่งผลให้การทดสอบทางการอ่านในระดับโรงเรียน ผลการสอบ O- NET และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และอีกประการหนึ่งการสอนภาษาอังกฤษในชั้นเรียนยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ เนื่องจากครูไม่มีความถนัดในการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาที่กำหนดให้เป็นภาษากลางอาเซียน เพื่อใช้ติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันเพื่อพร้อมกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยสมบูรณ์ในปี 2558 จึงได้ประชุมแบบเป็นทางการเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2557 (บันทึกการประชุมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา) ในครั้งนี้เพื่อแสดงความคิดเห็นร่วมกันในกิจกรรมนี้ควรมีการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานผ่านค่ายภาษาอังกฤษ เป็นเวลา 9 วัน ต่อเนื่องจำนวน 60 ชั่วโมง และมีปัจจัยเสริมในครั้งนี้คือโรงเรียนได้รับงบประมาณจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เป็นจำนวนเงิน 10,000 บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน) การจัดโครงการนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยถือเป็นโครงการที่จะมุ่งให้เกิดการพัฒนาครอบคลุมและเกิดการเปลี่ยนแปลงภาวะผู้นำครุรายตัวชี้วัดตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านจากการใช้สิ่งสอดแทรกเสริมคือหลักการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การเสริมพลังการทำงาน และหลักการกัลยาณมิตรนิเทศ

3.16 โครงการพัฒนาระบบการบริหารงานตามภารกิจ

สถานศึกษา มีวัตถุประสงค์ในการจัดทีมงานใหม่ เพื่อใช้คนให้เหมาะกับงานและความสามารถ เนื่องจากสภาพปัจจุบันพบว่าเกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน ด้วยสาเหตุไม่มีคู่งานไม่สามารถรู้ร่วมกัน ทำร่วมกันและทำแทนกันได้ ดังนั้นในวงรอบที่ 2 นี้ โรงเรียนได้รับบุคลากรเพิ่ม 2 คน ในตำแหน่งครูผู้ช่วย จึงได้จัดคู่งานไว้ทำแทนกันในกรณีคนใดคนหนึ่งไม่อยู่ หากเป็นงานที่ต้องเป็นความเกี่ยวข้องกับงานใดหากผู้ปฏิบัติงานไม่อยู่ให้คู่งานสามารถปฏิบัติงานแทนกันได้เลยโดยไม่ต้องรอคำสั่งแต่งตั้ง

ขั้นตอนที่ 4 การสังเกตผล (observing)

การสังเกตติดตามผลนั้นเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นพร้อมกันในกิจกรรมขั้นตอนปฏิบัติตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2556 – เดือนสิงหาคม 2557 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ สังเกต ติดตามผลผลการเปลี่ยนแปลงการนำโครงการไปปฏิบัติ ว่าเกิดการเปลี่ยนแปลง

อะไรบ้าง ได้องค์ความรู้ใหม่หรือไม่ และเกิดการเรียนรู้ใหม่อะไรบ้าง เกี่ยวกับภาวะผู้นำครู สำหรับการสังเกตนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีการบันทึกผลการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรม (Action plan) ไปเป็นระยะๆ โดยเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีกิจกรรมที่เกิดขึ้น ดังนี้

4.1 การประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำครู การสังเกตติดตามผล นั้นเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นพร้อมกันในกิจกรรมขั้นตอนปฏิบัติตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2556 – เดือนสิงหาคม 2557 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ สังเกต ติดตามผลการเปลี่ยนแปลงการนำโครงการไปปฏิบัติ ว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ได้องค์ความรู้ใหม่หรือไม่ และเกิดการเรียนรู้ใหม่อะไรบ้าง เกี่ยวกับภาวะผู้นำครู สำหรับการสังเกตนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีการบันทึกผลการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรม (Action plan) ไปเป็นระยะๆ โดยเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ บันทึกรายวัน แบบสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ภาพถ่าย และแบบบันทึกการนิเทศ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้ดำเนินการสังเกต ผลกัลยาณมิตรนิเทศตลอดเวลา ส่วนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 (ผู้บริหารการศึกษาและศึกษานิเทศก์) จะออกนิเทศติดตามในวันเวลาตามแผนงานของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เพื่อมานิเทศกัลยาณมิตรนิเทศด้วย เพื่อติดตามความเปลี่ยนแปลงในความสามารถการปฏิบัติงานของครู ในเดือนมกราคม 2557 ในขั้นตอนนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูล ผลการสังเกต ในขั้นตอนการปฏิบัติเริ่มจากการนำโครงการไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งในตอนท้ายของขั้นตอนนี้ มีการประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำครู โดยผู้วิจัยประเมินผู้ร่วมวิจัย เป็นการประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำครูหลังจากได้รับการพัฒนาจากการวิจัย โดยใช้แบบประเมินชุดที่นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ โดยผลของการประเมินผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมบรรจุของ เก็บรักษาเป็นความลับจากผลการประเมินรายบุคคล เพื่อนำมา แจกแจงหาค่าเฉลี่ยรายตัวชี้วัดต่อไป

4.2 การสนทนากลุ่ม (19 กันยายน พ.ศ. 2557) เป็นการนำข้อมูลที่ ได้จากการสังเกตผลการปฏิบัติใหม่ตลอดวงจรรอบการวิจัย มาจัดสนทนากลุ่ม ณ ห้องประชุมพรหมประเสริฐ เพื่อร่วมกันประเมินผลการสังเกตว่าเป็นไปตามความมุ่งหมายของการวิจัยมากน้อยเพียงใด โดยได้ร่วมกันประมวลและสรุปผลการปฏิบัติงานที่เกิดจากการทำงานอย่างเป็นระบบด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ในกิจกรรมนี้ผู้ร่วมวิจัยร่วมกันตอบคำถาม การวิจัยว่า"ทำอะไร" "ทำอย่างไร" "เกิดผลอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้อะไร" และ" มีองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นหรือไม่" และผู้วิจัยได้เรียนรู้ว่าที่ร้อยตรีสมชาย งามสุขสวัสดิ์

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1 ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้สังเกตการณ์และให้ข้อเสนอแนะ และมอบวุฒิบัตรผ่านการพัฒนาจากโครงการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานผ่านค่ายภาษาอังกฤษด้วย

ขั้นตอนที่ 5 การสะท้อนผล (reflecting)

5.1 การประชุมปฏิบัติการเพื่อถอดบทเรียน เป็นเวลา 1 วัน เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2557 เวลา 13.00 น. ได้ร่วมกันการสะท้อนผลโดยมีจุดหมายจากสรุปผลการดำเนินงานการวิจัยในวงรอบที่ 1 ที่ผ่านมาทั้งหมด ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมการ การวางแผนการปฏิบัติและสังเกตผล เพื่อหาข้อสรุปในสิ่งที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมทั้งหมดว่ามีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง มีอะไรที่ประสบผลสำเร็จและอะไรที่ยังไม่สำเร็จ จากการทำว่า ทำอะไร ทำอย่างไร ผลเป็นอย่างไร เกิดการเรียนรู้อะไรที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ทีมงานและระดับโรงเรียน ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่อะไรบ้าง และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข สำหรับขั้นตอนที่ 5 การสะท้อนผล (reflecting) ได้ใช้เทคนิคการถอดบทเรียน ซึ่งหมายถึง การดึงเอาบางสิ่งบางอย่างที่เราทำที่เป็นงานที่สำเร็จ (Best practice) ซึ่งเป็นการถอดบทเรียนหลังสิ้นสุดโครงการ โดยใช้เทคนิคการทำแผนที่ความคิด (Mind Mapping) ซึ่งเลือกใช้คำถามถึงสิ่งที่บรรลุความคาดหวังคืออะไร และสิ่งที่ยังไม่บรรลุคืออะไร ควรหาทางปรับปรุงอย่างไร เพื่อนำผลที่ค้นพบจากการปฏิบัติไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อกลุ่ม ต่อโรงเรียน จากนั้นผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นตารางเขียนเป็นสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาโดยภาพรวม สิ่งที่ทำสำเร็จ ไม่สำเร็จ สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข /ข้อเสนอแนะ และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยในวงรอบที่ 1 ดังนี้

1.1 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากกระบวนการวิธีการที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภาวะผู้นำครู

1.2 การเรียนรู้ร่วมกัน ที่เกิดขึ้นจากการนำโครงการ/กิจกรรมสู่การปฏิบัติ

1.3 องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น ในระดับบุคคลกลุ่มบุคคลและระดับโรงเรียน

1.4 พฤติกรรมการเรียนรู้ทางบวกของผู้เรียนซึ่งเป็นการตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 จากการวิจัยวงรอบที่ 1

การสนทนากลุ่ม เพื่อการถอดบทเรียน ในวันที่ 1 ตุลาคม 2557 เวลา 09.00 น. สรุปผลการวิจัยในการพัฒนาภาวะผู้นำครูซึ่งใช้ระยะเวลาตั้งแต่การเตรียมการ

จนสิ้นสุดการวิจัยในรอบที่ 2 (ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2556- สิงหาคม 2557 ในวันที่ 1 ตุลาคม 2557 เวลา 09.00 น. ที่ห้องประชุมพรหมประเสริฐ มีจุดมุ่งหมายเพื่อผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมามาทั้งหมดว่าได้อะไรจากการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดองค์ความรู้ใหม่อะไร โดยผู้วิจัยเป็นผู้กระตุ้นและให้ความรู้ด้านศัพท์ทางวิชาการที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทย ผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้นำเสนอความคิดเห็นของตนเองจากบันทึกอนุทินส่วนตัว ใช้วิธีระดมสมองถึงการอธิบาย ตีความปรากฏการณ์และความหมาย ผ่านเครื่องฉายโปรเจคเตอร์ ว่าเกิดการเรียนรู้อะไรที่เกิดขึ้นร่วมกัน มีองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นสามารถร่วมกันสรุปได้หรือไม่ มีอะไรที่จะเกิดเป็นการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในการวิจัยครั้งนี้ ขอเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข และการนำไปปรับประยุกต์ใช้ โดยผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้นำเสนอ จากการร่วมกันสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมามาทั้งหมด โดยบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ช่วยผู้วิจัยคือ คนที่ 1 เป็นผู้จัดเตรียมความพร้อมเครื่องฉายเครื่องเสียงและจัดโต๊ะสนทนากลุ่ม ผู้ช่วยผู้วิจัยคนที่ 2 เป็นผู้บันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ผู้ช่วยผู้วิจัยคนที่ 3 เป็นผู้บริการอาหารว่างและอาหารกลางวัน หลังจากเสร็จสิ้นการสนทนากลุ่มแล้ว ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลนำมาสังเคราะห์เขียนเป็นสรุปผล ถึงผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การเรียนรู้ร่วมกัน องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นในวิจัยในครั้งนี้ ปัจจัยแห่งความสำเร็จมาจากอะไร จัดทำเป็นเอกสารให้กับผู้ร่วมวิจัย และจัดทำป้ายไว้นิล เพื่อจัดแสดงต่อไป

ขั้นตอนที่ 10 การสรุปผล (conclusion) ได้ดำเนินการดังนี้

10.1 สรุปแบบประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำครูในโรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลู แล้วผู้วิจัยวิเคราะห์ผลตามแบบประเมินเป็นรายบุคคล และถือผลการประเมินครั้งนี้เป็นการประเมินผลหลังการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลู หลังการพัฒนาในรอบที่ 2

10.2 จัดประชุมสัมมนาเพื่อถอดบทเรียน (After Action Review : AAR) 1 วันในวันที่ 9 เดือนตุลาคม 2557 เวลา 09.00 – 16.00 น. เรื่อง " ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลู " ณ The Resort อำเภอสวนผึ้ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสรุปผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 2- 9 และหาข้อสรุปในประเด็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้จากการปฏิบัติและองค์ความรู้จากการปฏิบัติ และองค์ความรู้จากการพัฒนาภาวะผู้นำครู โดยกลุ่มเป้าหมายของผู้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้คือผู้ร่วมวิจัยและผู้ช่วยวิจัย มีการ

การฉายวิดีโอทัศน์ การสัมภาษณ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้เข้าสัมภาษณ์ จากผลที่ได้รับในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ วิโรจน์ สารรัตน์ (2553) ที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ Stephen Kemmis and Robin McTaggart (1995) และเป็นรูปแบบที่เน้นความเป็นศาสตร์เชิงวิพากษ์ (Critical Science) ที่มีลักษณะเป็นการพรรณนาหรือบรรยายเชิงวิพากษ์ (Critical Description) ที่จะก่อให้เกิด “เกิดองค์ความรู้” จากบุคคลและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำครูในลักษณะเป็นการพัฒนาโดยใช้กระบวนการ วิธีการจากการปฏิบัติงานตามโครงการ และเป็นการวิจัยที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มบุคคล และระดับโรงเรียน เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ตามหลักการเรียนรู้จากการกระทำ (learning by doing) ดังนั้นผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยตามกรอบแนวคิดของ Mills (2007) ซึ่งจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

เครื่องมือการวิจัยฉบับที่ 1 บันทึกการสังเกต (Observation form) มี 1 ฉบับโดยเป็นแบบบันทึกสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) ที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยใช้บันทึกสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำครูในสภาพปัจจุบัน และความคาดหวังที่จะให้เกิด มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การสังเกตพฤติกรรมภาวะผู้นำครูก่อนการพัฒนา เป็นการสังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานทั่วไป คือตั้งแต่ระยะเตรียมการ จนถึงการสังเกตผลในวงรอบที่ 2 คือใช้การสังเกตพฤติกรรมครูในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จนถึงภาคเรียนที่ 1/2557

เครื่องมือการวิจัยฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in -depth interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด สำหรับสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนคือผู้ร่วมวิจัยเป็นรายบุคคล และสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (กลุ่มที่ 1) คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เครื่องมือวิจัยฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์กลุ่ม (focus group interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด สำหรับสัมภาษณ์กลุ่ม ที่มงานในขั้นตอนการปฏิบัติการ

สังเกตผลเป็นการสัมภาษณ์เมื่อสิ้นสุดโครงการ ในประเด็นที่สำคัญคือ 1) สภาพปัจจุบัน ปัญหาการพัฒนาและความคาดหวังต่อการพัฒนาภาวะผู้นำครู เป็นอย่างไร และ 2) การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยใช้สิ่งสอดแทรกหลักจากกระบวนการ วิธีการ จาก โครงการกิจกรรมและใช้สิ่งสอดแทรกเสริมโดยใช้หลักการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การเสริมพลังอำนาจและการนิเทศด้วยหลักการกัลยาณมิตรนิเทศได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพียงใดต่อครูแต่ละคน ที่มงาน และโรงเรียน มีการเปลี่ยนแปลงต่อการเรียนรู้ได้เพียงใด และการวิจัยได้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่อะไรบ้าง (ใช้สำหรับการ สอนหนักกลุ่มเมื่อสิ้นสุดวงรอบการวิจัยในวงรอบที่ 1 และ 2)

เครื่องมือวิจัยฉบับที่ 4 บันทึกกอนุทิน (journal) เป็นแบบบันทึกรายบุคคล ของผู้ร่วมวิจัยสำหรับบันทึกเหตุการณ์ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน

เครื่องมือวิจัยฉบับที่ 5 บันทึกภาคสนาม (field notes) ใช้สำหรับการจด บันทึกเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติของผู้วิจัย เป็นลักษณะการบันทึกที่ไม่มีแบบฟอร์มและโครงสร้าง เช่น บันทึกการสนทนา

เครื่องมือวิจัยฉบับที่ 6 แบบสำรวจความต้องการพัฒนาตนเอง ใช้เป็นแบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลู ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบและ คำถามของการวิจัยการสำรวจเอกสาร สำรวจความต้องการวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการจัด โครงการ การจัดการเรียนรู้เพื่อใช้จัดข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับโรงเรียนในด้านต่างๆที่อยู่ในขอบข่ายงาน

เครื่องมือการวิจัยฉบับที่ 7 แบบบันทึกการประชุม เป็นแบบบันทึกการประชุมที่ใช้แบบฟอร์มตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติม (2535)

เครื่องมือการวิจัยฉบับที่ 8) แบบรายงานผลโครงการ ซึ่งเริ่มตั้งแต่การ ดำเนินโครงการไปจนถึงสิ้นสุดโครงการ จึงประกอบด้วย การประเมินติดตามโครงการ ระหว่างดำเนินการ สิ้นสุดเมื่อรายงานโครงการ เพื่อจะได้มาซึ่งข้อมูลความสำเร็จและไม่ สำเร็จ นำมาวิเคราะห์ วิพากษ์ร่วมกัน

เครื่องมือที่เป็นวัสดุ อุปกรณ์ 1) กล้องถ่ายรูป 2) กล้องถ่ายภาพที่สามารถบันทึกเสียง บันทึกภาพได้

เครื่องมือวิจัยฉบับที่ 9 แบบประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำครูในโรงเรียน น้ำตกห้วยสวนพลู จำนวน 1 ชุด โดย แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating

scale) 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด สำหรับประเมินพฤติกรรม ภาวะผู้นำครูของผู้ร่วมวิจัยหลังการพัฒนาในวงรอบที่ 1 และหลังพัฒนาในวงรอบที่ 2 หลังสิ้นสุดการสังเกตผล เป็นแบบประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำครูตาม องค์ประกอบที่ศึกษา มีตัวชี้วัดทั้งหมด 55 ตัวชี้วัด โดยแยกเป็นรายองค์ประกอบคือ

- 1) การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู
- 2) องค์ประกอบที่ 2 เป็นแบบอย่างทางการสอน
- 3) องค์ประกอบที่ 3 มีส่วนร่วมในการพัฒนา
- 4) องค์ประกอบที่ 4 เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยมีโครงสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน จำนวน 7 คน

ตอนที่ 2 ระดับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครู

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 วิเคราะห์องค์ประกอบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วจัดทำ เอกสารรายตัวชี้วัดแจกผู้วิจัยไปศึกษา

2.3 นำตัวชี้วัดจากเอกสารมาประชุมปฏิบัติการร่วมกันเพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้เกี่ยวกับการกำหนดตัวชี้วัดโดยนำตัวชี้วัดมาร่วมกันเลือกและหากตัวชี้วัดใดที่ผู้ร่วมวิจัยประสงค์ที่จะปรับใช้ก็ให้เป็นที่ยอมรับร่วมกันโดยมีหลักการว่าการปรับใช้นั้นให้เข้ากับบริบทของพื้นที่วิจัยและกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา

2.4 นำตัวชี้วัดที่ต้องการพัฒนามาร่วมกันร่างเพื่อสร้างแบบประเมินซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงตัวชี้วัดแต่ละข้อจากแบบประเมิน ก่อนนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความ สอดคล้องและความเหมาะสมของตัวชี้วัดรายข้อจากองค์ประกอบกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item-Objective Congruence: IOC) รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงตัวชี้วัดในแบบ ประเมินและให้มีความเหมาะสมในการใช้ภาษา ว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมกับ องค์ประกอบหรือไม่ หลังจากนั้นได้ปรับปรุงตัวชี้วัดตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง ก่อน นำไปใช้ประเมินกับผู้ร่วมวิจัยต่อไป

ซึ่งในการเลือกเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยที่เลือกมาแบบเจาะจง ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญที่จะทำการตรวจสอบเครื่องมือนั้นจึงเป็นผู้ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอผู้ร่วมวิจัยเป็นเบื้องต้นเกี่ยวกับเกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

2.4.1 เป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นนักวิจัยหรือนักวิชาการในสถาบันการศึกษาของผู้ทำการวิจัยในครั้งนี้ โดยให้เหตุผลว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2.4.2 ดำรงตำแหน่งระดับผู้อำนวยการสำนักในสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้เหตุผลว่า พื้นที่วิจัยเป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4.3 เป็นผู้มีส่วนงานการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และดำรงตำแหน่งระดับผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.4.4 ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่นได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติระดับประเทศ

2.4.5 ดำรงตำแหน่งผู้บริหารการศึกษา กลุ่มงานบริหารบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยให้เหตุผลว่าเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในการบริหารบุคคล ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้

2.4.6 เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา ซึ่งรายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือได้แสดงไว้ในภาคผนวก ง

สำหรับการนำเสนอเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ นั้นผู้วิจัยได้มีการเรียนนัดหมายทางโทรศัพท์และเดินทางพบตามหนังสือของทางมหาวิทยาลัยนำเสนอเพื่อตรวจสอบ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำกลับไปให้ประธานที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งพร้อมให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงอีกครั้งก่อนนำไปใช้ประเมินผู้ร่วมวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยต่างมีบทบาทหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนเองโดยเริ่มจากการปฏิบัติภาคสนามในโรงเรียน ปีการศึกษา 2556 ในช่วงระหว่าง 16 พฤษภาคม 2556 ถึง 30 กันยายน 2557 (แบ่งออกเป็น 3ภาคเรียน) โดยแบ่ง

เวลาในการปฏิบัติงานตามตารางกำหนดวันและเดือน เพื่อให้เห็นสภาพข้อเท็จจริงทั้งในส่วนที่เห็นชัดเจนและแฝงเร้น จากขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทั้ง 10 ขั้นตอน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายที่มีทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ข้อมูลกำกับติดตาม (Monitoring data) และข้อมูลปัจจัยหรือเหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Critical Incident data) โดยแยกเป็นประเด็นดังนี้

1. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จะใช้แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการพัฒนาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของผู้ร่วมวิจัยทั้งที่เป็นพฤติกรรมบุคคล พฤติกรรมระดับกลุ่ม มีการบันทึกภาพถ่ายในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและต่อเนื่อง การสัมภาษณ์ โดยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 การสังเกตพฤติกรรม ได้มีการสังเกตลอดวงรอบการวิจัยในการนำโครงการไปปฏิบัติเพื่อสังเกตพฤติกรรมว่าไปสอดคล้องกับตัวชี้วัดภาวะผู้นำครูข้อใด อย่างไรและอยู่ในระดับใด แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกรายวัน

1.2 การบันทึกภาพถ่าย มีการบันทึกภาพถ่ายจากการปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มต้นโครงการและสิ้นสุดโครงการ โดยเน้นการปฏิบัติร่วมกันในลักษณะทีมงานโครงการ และความสำเร็จร่วมกัน นำภาพถ่ายที่บันทึกใช้มานำเสนอผู้ร่วมวิจัยและคัดเลือกภาพที่เห็นชอบร่วมกันจัดเก็บ ไว้เพื่อจัดทำประกอบรายงานโครงการ

2. การสัมภาษณ์มีการสัมภาษณ์ 3 ครั้งคือ 1) สัมภาษณ์ นางพวงรัตน์ วิระนะเพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นของครู และข้อมูลสภาพที่เคยเป็นมาของโรงเรียน 2) สัมภาษณ์นายมิตร เหนียวแก้ว นายเพลิน แดงสะอาด และ 3) สัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยทุกคน เพื่อให้ได้ข้อมูลและความต้องการในการพัฒนา

3. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำครูในโรงเรียนนำตักถ้วยสวนพลูที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความเห็นอนุญาตให้นำไปใช้ประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำครู โดยผู้วิจัยประเมินผู้ร่วมวิจัยในระดับพฤติกรรมโดยเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ ดังแสดงไว้ในภาคผนวก ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่าง หลังสิ้นสุดการวิจัยในวงรอบที่ 1 หลังวงรอบที่ 2 ดำเนินการปฏิบัติการวิจัยและ โดยใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

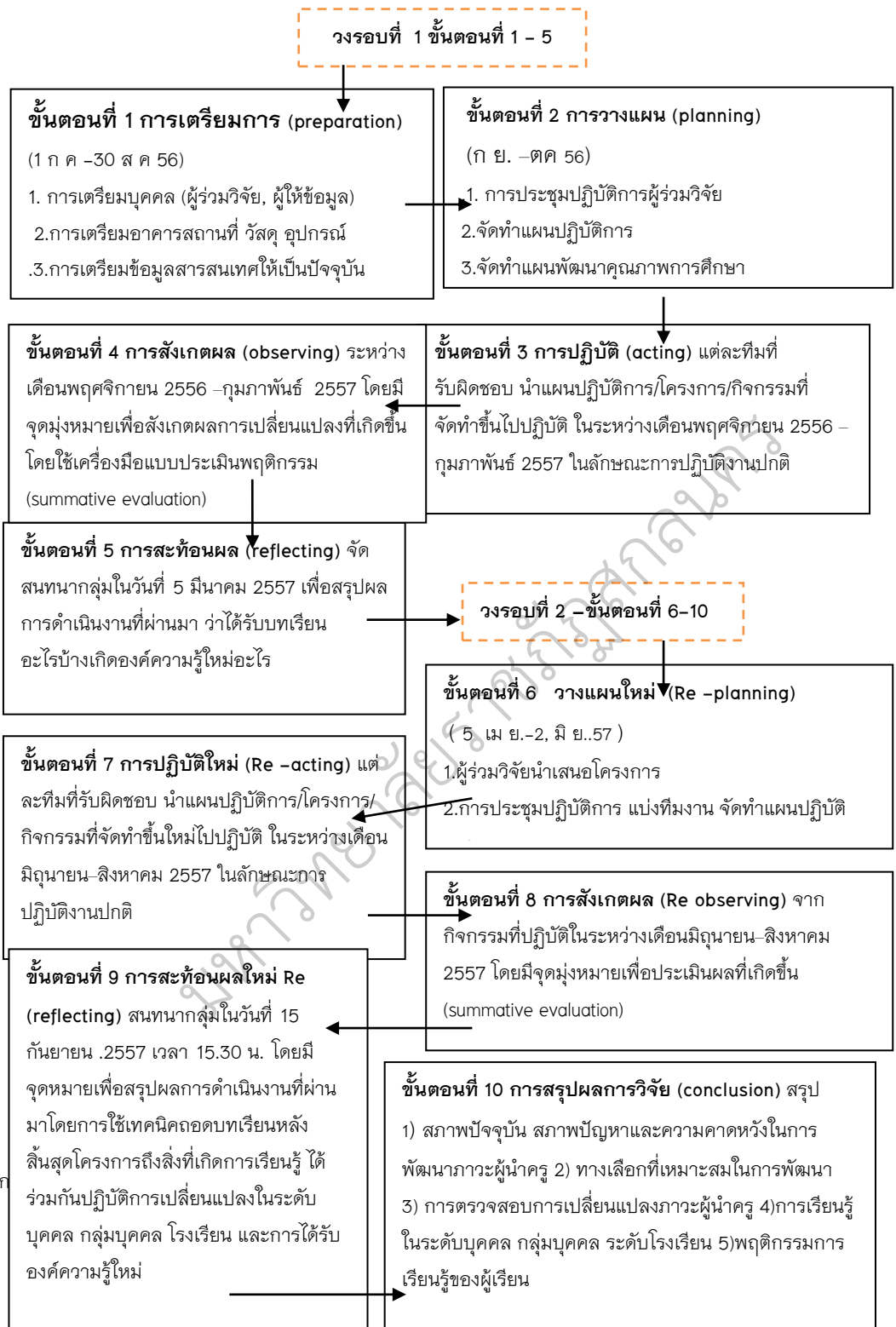
1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลที่ได้จากการ

สัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่ม รวมทั้งเอกสารต่างๆ มีเทคนิค ในการวิเคราะห์ ดังนี้ 1) รายงานข้อมูลที่เกิดขึ้น (Descriptive method) 2) การทำความเข้าใจ และให้ความหมาย (Interpretive methods) เป็นการตีความ ข้อมูลและเหตุการณ์ ตอบ คำถามว่า ทำอย่างไร เป็นอย่างไร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากพฤติกรรม การกระทำที่ เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานหรือการใช้ชีวิตประจำวันของกลุ่มเป้าหมาย (participants) ในที่นี้หมายถึงผู้ร่วมวิจัย 3) การหาเหตุแห่งปัจจัย (Critical methods) เป็นการหาเหตุผลว่า ทำไมจึงเป็นเช่นนี้ เป็นเช่นนี้ได้อย่างไร คือเป็นการตอบคำถามการวิจัยว่า "ทำไมจึงเป็น อย่างนี้" หรือ "เป็นอย่างไร เพราะอะไร" การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปใช้หลักของเทคนิคการ ตรวจสอบสามเส้า (Triangulation techniques) กล่าวคือ ข้อมูลที่ได้นั้นมาจากการเก็บ ข้อมูลจากสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่ม ที่ได้จากผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นจากการนำโครงการไปปฏิบัติ สรุปรายงานโครงการที่เกิดขึ้น จริง แล้วนำมาวิเคราะห์ร่วมกัน ถึงสิ่งที่ทำสำเร็จและไม่สำเร็จ แล้วสรุปร่วมกันว่าที่ สำเร็จนั้นเป็นเพราะอะไรและทำอย่างไรจึงสำเร็จ และถ้าไม่สำเร็จเป็นเพราะอะไร ทำ อยางไรจึงจะสำเร็จ โดยนำข้อมูลนั้นมารวมกันหาความถี่ของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น พฤติกรรมต่างๆของผู้ร่วมวิจัยที่เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนและมีลักษณะต่อเนื่อง สัมพันธ์ ระหว่างบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องของการพัฒนาภาวะผู้นำครู ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมรวมจากผู้ร่วมวิจัยด้วย เพื่อนำมาพรรณนาเหตุการณ์เป็นความเรียง โดยนำรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลจากความมุ่งหมายของการวิจัยที่วิเคราะห์แล้ว การ ตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้ผู้ร่วมวิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรในโรงเรียนและ อยู่ในเหตุการณ์ของโครงการ/กิจกรรม แล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาช่วยยืนยันตรวจสอบ แก้ไขผลการวิเคราะห์และคำแนะนำเพื่อปรับปรุงรายงานให้ถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติพื้นฐานโดยเป็นมาตรฐาน

ค่า 5 ระดับ เพื่อหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความภาวะ

ผู้นำครู เพื่อทราบพฤติกรรมภาวะผู้นำครูจากตัวชี้วัด โดยแยกประเด็นคำถามเป็น 4 ด้าน คือ 1) การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู 2) การมีส่วนร่วมในการพัฒนา 3) การเป็นแบบอย่างทางการสอน และ 4) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำในโรงเรียนนำร่องที่ช่วยสวนผลตามรายการตัวชี้วัดจากองค์ประกอบภาวะผู้นำครูทั้ง 4 องค์ประกอบ หลังสิ้นสุดวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 โดยใช้ประเมินผู้ร่วมวิจัย 5 คน (หมายเหตุ ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 5 เสียชีวิตจากอุบัติเหตุก่อนการประเมิน) ซึ่งคำถามที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน จำนวน 53 ตัวชี้วัด นำข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่เก็บรวบรวมที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ทั้ง 10 ขั้นตอน แล้วนำมาวิเคราะห์ประเมินระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำครูที่แสดงออก มาตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของแต่ละคนในแบบประเมิน เพื่อเป็นข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมาย หรือแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาในวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ เพื่อหาค่าจำแนกเป็นรายข้อดูความถี่ห่างที่ผู้ร่วมวิจัยเกิดการพัฒนาพฤติกรรมและ วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ แล้วทำการสรุปในตอนท้าย ของวงรอบที่ 2 ของการพัฒนา แสดงดังภาพ

ภาพ 3 แสดงรายละเอียดขั้นตอนการวิจัย